33e jaar -- N. 230 — 3 centiemen per nummer — Zondag 19 Augustus 1917

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. -- Verschijnende alle dagen.

Drukster-Uitgeefster Sam. Maatsch. HET LICHT, Best.: P. De Visch, Ledeberg-Gent — Red.-Adm., Hoogpoort, 29, Gent

BESCHIKKING

Gezien de Verordening van 23 Mei 1917, C. C. III*b* 2330, betreffende de oprichting eener Hoogere Land- en Tuinbouwschool bij de Staatsuniversiteit te Gent (Et. Ver.bl. Nr 361 van 2 Juli 1917);

Gezien de Verordening van 20 Juni 1917, C. C. III*b* 2384, betreffende de voorwaarden tot aanvaarding en de toegangsexamens aan de bij de Staatsuniversiteit te Gent toegevoegde Hoogere Land- en Tuinbouwschool (Et. Ver. bl. Nr. 379 van 19 Juli 1017), en de Verordening van 20 Juni 1917, C. C. III*b* 2389, betreffende de examens tot het bekomen van den graad van landbouwingenieur en tuinbouwingenieur aan genoemde Hoogere School (Et. Ver. bl. Nr 381 van 19 Juli 1917), beschik ik het navolgende :

Artikel 1. — De jury's gelast in het studiejaar 1916-1917 over te gaan in de aan de Staatsuniversiteit te Gent toegevoegde Hoogere Land- en Tuinbouwschool, tot het afnemen van de toegangsexamens en van het examen tot het bekomen van den graad van landbouwingenieur of tuinbouwingenieur, zijn samengesteld als volgt :

1. Jury voor de toegangsexamens.

De heeren : C. de Bruyker, bestuurder van de aan de Universiteit te Gent toegevoegde Hoogere Land- en Tuinbouwschool, professor, voorzitter; F. Brulez, professor; M. Minnaert, docent; A. Vlamynck, docent; P. Thibau, docent; R. van Sint Jan, docent.

2. Jury voor het examen tot het bekomen van den graad van landbouwingenieur (eerste gedeelte).

De heeren : C. de Bruyker, bestuurder van de aan de Universiteit te Gent toegevoegde Hoogere Land- en Tuinbouwschool, professor, voorzitter; F. Stoeber, professor; J. Versluys, professor; J. Valeton, professor; T. Vernieuwe, professor; H. E. Boeke, professor; M. Minnaert, docent.

3. Jury voor het examen tot het bekomen van den graad van tuinbouwingenieur (eerste gedeelte).

De heeren : C. de Bruyker, bestuurder van de aan de Universiteit te Gent toegevoegde Hoogere Land- en Tuinbouwschool, professor, voorzitter; J. Versluys, professor; F. Brulez, professor; A. Vlamynck, docent; P. Thibau, docent; R. van Sint Jan, docent.

Art. 2. — Elke jury zal, in haar midden, een sekretaris benoemen.

Brussel, den 7 Juli 1917.

Der Verwaltungschef fuer Flandern,
Schaible.

Bovenstaande beschikking breng ik door deze ter openbare kennis.

E. H. O., den 2 Augustus 1917.

Der Etappeninspekteur,
von Schickfus,
General der Infanterie.

BESCHIKKING

Gezien de Verordening van 23 Mei 1917, C. C. III*b* 2329 betreffende de inrichting eener Hoogere School voor Handelswetenschap bij de Staatsuniversiteit te Gent (Et. Ver. bl. N. 360 van 2 Juli 1917).

Gezien de Verordening van 20 Juni 1917, C. C. III*b* 2384, betreffende de voorwaarden tot aanvaarding en de toegangsexamens aan de Hoogere School voor Handelswetenschap bij de Staatsuniversiteit te Gent (Et. Ver. bl. N. 380 van 19 Juli 1917); en de Verordening van 20 Juni 1917, C. C. III*b* 2388, betreffende de examens tot het bekomen van den graad van licentiaat in de handelswetenschap aan bedoelde Hoogere School (Et. Ver. bl. N. 382 van 19 Juli 1917), beschik ik het navolgende :

Artikel 1. — De jury's gelast in het studiejaar 1916-1917 over te gaan in de aan de Staatsuniversiteit te Gent toegevoegde Hoogere School voor Handelswetenschap, tot het afnemen van de toegangsexamens en van het examen tot het bekomen van den graad van licentiaat in de handelswetenschap, zijn samengesteld als volgt :

1. *Jury voor de toegangsexamens.* — De heeren : R. Claeys, bestuurder van de aan de Universiteit te Gent toegevoegde Hoogere School voor Handelswetenschap, professor, voorzitter; J. Mees, professor; J. A. Volkersh, professor; M. Minnaert, docent; P. Thibau docent; R. van Sint Jan, docent.

2. Jury voor het examen tot het bekomen van den graad van licentiaat in de handelswetenschap (eerste gedeelte).

De heeren : R. Claeys, bestuurder van de aan de Universiteit te Gent toegevoegde Hoogere School voor Handelswetenschap, professor; J. Mees, professor; C. de Bruycker, professor; A. R. van Roy, professor; B. Huyberghs, professor; K. de Vriese, docent; P. Thibau, docent; R. van Sint Jan, docent.

Art. 2. — Elke jury zal, in haar midden, een sekretaris benoemen.

Brussel, den 7 Juli 1917.

Der Verwaltungschef fuer Flandern, *Schaible.*

Bovenstaande beschikking breng ik door deze ter openbare kennis.

E. H. O., den 2 Augustus 1917.

Der Etappeninspekteur, *von Schickfus,*
General der Infanterie.

BESLUIT

Gezien de wet van 10 April 1890 en 3 Juli 1891 ra hende de begeving der academische graden en het programma der universiteitsexamens;

Gezien het Koninklijk besluit van 13 October 1890, tot regeling van de uitvoering der wet, wat betreft de examens af te leggen voor de midden jury, zoals dit besluit gewijzigd werd door het Koninklijk besluit van 21 Juli 1891;

Gezien de verordening van 12 Juni 1917 — C. C. III*a* 3385 — betreffende ... ... ; der middenjury's, belast met het afnemen van de examens van hooger onderwijs; wordt er besloten :

Artikel 1. — De middenjury belast met het afnemen van de navermelde examens van hooger onderwijs, in den examenzittijd Juli-Augustus 1917, wordt voor het Vlaamsche bestuursgebied samengesteld als volgt : Voorzitter : De heer F. Heuvelmans, Algemeen Secretaris in het ministerie van Justitie. Leden :

Faculteit der Wijsbegeerte en Letteren.

Candidaatsexamen voorbereidend tot het doctoraat in de geschiedenis : De heeren J. De Decker, prof. aan de Universiteit te Gent, E. Godée Molsber, gen. id., J. Mees, id., P. Menzerath, id., L. Brulez, docent aan de Universiteit te Gent, A. Vlamynck, id., A. Jacob, id. P. Thibau, id. Secretaris : de h. L. Brulez, docent.

Faculteit der Geneeskunde.

Doctoraal examen in de genees-, heel- en verloskunde : De heeren B. Speleers, prof. aan de Universiteit te Gent, H. Schoenteld, id., A. Martens, id., J. De Keersmaecke, id., A. Claus, id., A. Van Bocksaele, id. Secretaris : de h. A. Martens, professor.

Eerste en tweede gedeelte van het apothekersexamen:

De heeren J. Valeton, prof. aan de Universiteit te Gent; A. Martens id.; J. De Keersmaecker, id.; C. ten Horn, id.; E. Laqueur, prof. design. aan de Universiteit te Gent. Secretaris: M. A Martens, professor.

Art. 2. — Deze middenjury zal in Gent zitting houden, den Dinsdag 31 Juli aanstaande, te 9 uur 's voormiddags in het Universiteitsgebouw der Lange Meire.

Art. 3 — De voorzitter der jury wordt er toe gemachtigd, zijn plaatsvervanger aan te duiden en te voorzien in de vervanging van leden, die des voorkomend zouden verhinderd zijn.

Brussel, den 23 Juli 1917.

Der Verwaltungschef für Flandern, I. V.
VON ACHENBACH.

Bovenstand besluit breng ik door deze ter openbare kennis.

E. H. O., den 2 Augustus 1917.

Der Etappeninspekteur
VON SCHICKFUS,
General der Infanterie.

BEKENDMAKING

Zitting der middenjury voor de examens in het hooger onderwijs. Eerste zitting in het jaar 1917 (Juli-Augustus).

De volgende candidaten hebben zich ingeschreven ten einde de examens vóór de Examen-Commissie af te leggen :

1. Van Laer, Albert, van Antwerpen, voor het 1ste en 2e gedeelte van het candidaats-examen in de wijsbegeerte, voorbereidend tot het doctoraat in de geschiedenis. — 2. Notenbaert, Alfons, van Turnhout, voor het 1ste en 2e gedeelte van het apothekersexamen. 3. ten Horn, Carel, van Gent, voor het 3e gedeelte van het doctoraal examen in de genees- heel- en verloskunde.

Brussel, den 23 Juli 1917.

Der Verwaltungschef fuer Flandern :
Im Auftrage :
Dr. W. von Dyck.

Bovenstaande bekendmaking breng ik door deze ter openbare kennis.

E. H. O., den 2 Augustus 1917.

Der Etappeninspekteur,
VON SCHICKFUS,
General der Infanterie.

BIJVOEGSEL TOT DE VERORDENING

betreffende den in- en uitvoer van goederen

Met betrekking tot de verordening van den Generalquartiermeister over de *in- en uitvoer* van goederen van 25 Juli 1916 (afgekondigd in het toenmalige gebied van het 6de leger op grond van 't oevel des A. O. K. 6 van 3-8-16 IV*a* Nr 61588 — Verordeningsblad voor het Etappengebied van het 4de leger blz. 407 Nr 226) wordt, op grond der machtiging door den Generalquartiermeister van 24 Augustus 1916, de Etappen-Inspektion 4 (« Wirtschaftsausschuss ») te Gent bevoegd verklaard tot verleening van *uitvoer*toelatingen ook voor het bij 't gebied van het 4de leger gevoegd gedeelte van het Belgisch district Doornik alsook voor het nieuw erbijgekomen gedeelte van Noord-Frankrijk.

Voor den *invoer* van goederen uit het gebied van 't Gouvernement-Generaal ook naar het nieuw erbijgekomen gebied, is eene bijzondere invoertoelating niet noodig, indien de toelating van het Buitenhandelsbureel (« Aussenhandelsstelle ») Brussel tot den uitvoer der goederen uit het gebied van 't Gouvernement-Generaal naar het gebied van 't 4de leger verleend is.

A. H. Q., den 3 Augustus 1917.

Der Oberbefehlshaber,
SIXT von ARMIN.

VERORDENING

De verordening van 23 Augustus 1915 betr. het gebruiken van de Duitsche taal (Ver. bl. v. het Et. geb. van 't 4de leger blz. 50 Nr 37), volgens welke de inheemsche besturen en de inwoners van het legergebied in 't schriftelijk verkeer met Duitsche militaire overheden zich van de Duitsche, hulpsgewijze van de Vlaamsche taal moeten bedienen, wordt voor het Fransch gedeelte van 't gebied van het 4de leger en voor het tot het legergebied behoorend gedeelte van het Belgisch district Doornik in werking gesteld in dier voege dat hulpsgewijze (lid 2) in plaats van de Vlaamsche het gebruiken der Fransche taal toegelaten is.

A. H. Q., den 7 Augustus 1917.

SIXT von ARMIN,
General der Infanterie.

VERORDENING

betreffende het behandelen en gebruiken der aardappeloogst van dit jaar (middelvroege en late soorten)

§ 1. Geheel de oogst van middelvroege en late aardappelen (pataten) wordt in beslag genomen.

§ 2. De middelvroege aardappelen mogen alleen in den tijd van 13 tot 27 Augustus 1917 ingeoogst worden.

Zonder bijzonder bevel der Etappen-Kommandanturen, is de oogst van alle overige aardappelen vóór 10 September 1917 verboden.

§ 3. In elke gemeente moet van af 10 tot 20 Augustus 1917 op het gemeentebestuur eene lijst van alle verbouwers (voortbrengers, kweekers) van aardappelen ter inzage uitgelegd worden, uit welke hunne verbouwviakte van middelvroege en andere aardappelen blijkt, alsook het getal der leden van 't huisgezin.

Ieder verbouwer is verplicht de inschrijvingen op deze lijst te onderzoeken en desnoods te verbeteren. Geschiedt deze verbetering in den tijd tot 20 Augustus 1917, thans zal hij die vroeger andere aangiften over zijne verbouwvlakte gedaan heeft, wegens deze overtreding der verordening van 12-7-17 niet gestraft worden.

Daarentegen zal iedereen gestraft worden, van wien bewezen wordt dat zijne op de uitgelegde verbouwlijsten ingeschreven verbouwvlakten niet met de werkelijkheid overeenstemmen.

§ 4. Wie middelvroege aardappelen inoogst, moet de opbrengst onmiddellijk aan zijne Etappen Kommandantur afleveren. Hij mag slechts achterhouden :

a) Het plantgoed voor den verbouw van het komende jaar met 1600 kilos voor 1 ha,

b) 20 kilos eetaardappelen voor elken persoon zijns huisgezins; met deze aardappelen moet hij tot 15 September 1917 toereiken. Geheel het overige gedeelte des oogst van middelvroege aardappelen moet afgeleverd worden. Hiervan neemt het Duitsche legerbestuur van elke are verbouwgrond 60 kilos, de thans nog overblijvende rest is voor de bevolking bestemd en wordt door de Etappen-Kommandantur aan het Bevoorradings-Comitet toegewezen; dit moet gemeenschappelijk met de gemeentebesturen voor de juiste verdeeling zorgen.

§ 5. De oogst der overige (late) aardappelen begint den 10 September 1917. Van dezen oogst mag de verbouwer alleen achterhouden het plantgoed voor den verbouw van het komende jaar met 1600 kilos voor 1 ha, het rantsoen eetaardappelen, opdat hij recht heeft, alsook de heel kleine aardappelen, welke uitsluitelijk voor veevoeder kunnen dienen. Al de overige aardappelen moeten afgeleverd worden. Voor deze leveringen zal, al na den uitslag des oogst, in de verscheidene Kommandanturen van elke are verbouwvlakte eene af te leveren minimum-hoeveelheid nog gepaald worden.

De af te leveren aardappelen worden volgens de verbouwlijsten voor elken gemeenteomtrek vastgesteld en de levering ervan aan elke gemeente afzonderlijk bevolen. Deze aardappelen moeten onmiddelijk van den akker naar de aardappel-stapelplaatsen der gemeenten overgebracht worden.

Bij de berekening der af te leveren aardappelen wordt in aanmerking genomen dat iedereen die zelf aardappelen verbouwd heeft, gerechtigd is, het aan zijn huisgezin voor een jaar toekomend rantsoen van eetaardappelen achter te houden. Tot nader order geldt als zulks voor iedereen persoon van 't huisgezin de op 1 are verbouwvlakte ingeoogste hoeveelheid aardappelen na aftrek van het plantgoed voor het komende jaar.

Dit rantsoen mag nochtans voor ten hoogste 10 personen achtergehouden worden. Landbouwers wier huisgezin meer dan 10 leden bevat, moeten de eetaardappelen voor de boven de 10 voorhanden personen uit de gemeente-magazijnen ontvangen (§ 8).

In elke gemeente moeten ter bewaring der af te leveren aardappelen stapelplaatsen (magazijnen) ingericht worden, in ieder van welke tot ten hoogste 1000 tonnen kunnen bewaard worden.

(Vervolg morgen).

GEMEENE HANDELWIJZE

Wij lazen in **Het Volk** de volgende dwaze, bespottelijke en venijnig slechte kritiek op den vleeschdienst te Gent :

> **Overal** schijnt er Woensdag vleesch besteld te zijn aan personen, die er, volgens de volslagen slechte stadsregeling, geen recht meer op hadden : namelijk aan personen, wier nummer sprak op Maandag en Dinsdag, op welke dagen er geen vleesch was.
>
> Kan dat ook niet, gansch onschuldig, in den winkel van M. De Riddere gebeurd zijn? En kon dit de oorzaak niet zijn, dat er ten slotte niet genoeg vleesch was om de personen te gerieven, voor wie er den Woensdag vleesch moest geweest zijn?

Dit uittreksel toont dat deze kritiek een *antwoord* was op een vroeger schrijven van **Het Volk** tegen zekeren heer De Riddere, die een vleeschwinkel bedient en die aan de menschen, die den Maandag en den Dinsdag hun rantsoen vleesch niet hadden bekomen, omdat er geen voorhanden was, het hun den Woensdag had besteld.

Deze vitterij, zoowel tegen de vleeschhouwers als tegen de Stad, is ongegrond en kwaadaardig.

Zichier wat er gebeurd was :

Men had gehoopt dat het vee 's Zaterdags zou kunnen geslacht worden, denzelfden dag of 's Zondags zou besteld geworden zijn, om den Maandag den verkoop der rantsoenen per nummer te beginnen.

Door omstandigheden onafhankelijk van den wil der Stad, der vleeschhouwers en van iedereen, mislukte die regeling en was het vleesch maar beschikbaar om des Woensdags besteld te worden.

De vleeschhouwers dachten ter goeder trouw wel te doen met de menschen die 's Maandags en 's Dinsdag moesten besteld zijn geworden, den Woensdag hun achterstallig rantsoen te verkoopen.

Wij zouden ook aldus gehandeld hebben en het feit dat de beenhouwers ter goeder trouw waren blijkt uit het feit, dat hunne daad hun niets anders opleverde voor hen dan meer werk.

Is er daardoor een woensdagkalant ontgriefd? Dat is mogelijk en waarschijnlijk, maar wij zijn overtuigd dat de poging om het ontbrekende van den Maandag en den Dinsdag te herstellen, meer menschen goed zal gedaan hebben en tevreden zal gesteld hebben als dat er gekrenkten zullen geweest zijn.

Aldus mag men zeggen dat de vleeschhouwers 't allerminst eene goede poging hebben beproefd, zonder het inzicht te hebben iemand te schaden, juist het omgekeerde is waar.

En ieder onpartijdig mensch zal geredeneerd hebben, dat het een mirakel zou wezen, moest het inrichten van zulk een gewichtigen algemeenen dienst gebeuren, zonder dat er zich in den beginne al de eene of andere moeilijkheid voordeed.

Dat zegt het gezond verstand en zulks is door de ondervinding meer dan eens bewezen.

* * *

Het Volk blijft nog altijd 't zelfde ellendig, gemeen stuk papier.

Die mannen die dat aaneenmaksels, weten — talrijke feiten bewijzen het — dat de moeilijke toestanden voortspruitende uit dezen oorlog, niet verzacht of opgelost kunnen worden zonder de tusschenkomst der openbare besturen.

De rol der regieën wordt met den dag uitgebreider en gewichtiger. Dat geeft gelijk aan het socialisme, dat de regieën altijd, ook in normalen tijd, voorgestaan en verdedigd heeft.

Zulk is een doorn in den voet der Volkjesmannen. Zij weten dat wij de uitbating der openbare diensten, van nijverheid en handel door de gemeenten, de provinciën of den Staat beschouwen als een noodig, goed en schoon beginsel.

De regie is ver verheven boven de persoonlijke uitbating, die gelijk staat met uitbuiting der arbeidskrachten, speculeeren en woekeren op de behoeften van de menschen, profiteeren van den nood, van het gemis aan het noodwendige om de verrijking van eene of eenigen te bewerken ten koste van het algemeen.

De regie sluit alle persoonlijk belang uit, er is daar van geen fortuinwinnen voor Jan of Pier sprake, de belangen der gemeenschap alleen treden op den voorgrond en maken de opperste wet uit; de waarneming dier algemeene belangen zijn de groote drijfveer die de gedachten, de plannen en daden der regie regelt.

't Is daarom dat wij aanhangers zijn dier manier van voortbrengen en ruilen.

Daarom gevoelen wij er liefde en eerbied voor; 't is ons recht en wat meer is: wij denken dat het onze plicht is.

Dat is voor de gaillards van 't Volk voldoende om als zij 't gat schoon vinden, de regie te bevlekken, te bevuilen, af te breken, de openbare besturen en ons te beleedigen en daarvoor deinzen ze noch voor leugens, noch voor laster terug.

Ah, partijgenooten, moesten wij hetzelfde doen met de godsdienstige stellingen en dogmas, als bijvoorbeeld met het moeder worden en maagd blijven van de H. Maria, met het voosteraderschap van den H. Jozef, met het aanwezig zijn in vleesch en bloed van Christus in het heilig sacrament des altaars, enz., gij zoudt wat hooren.

Het scheldwoordenboek ware te klein om ons te beleedigen, te vervloeken, te vermaledijden en 't eeuwig vuur der helle ware te zacht om ons bandietenkorpus te roosteren.

Wij permitteeren ons die uitvallen niet, omdat die beginselen door velen rechtzinnig geloofd worden en omdat een rechtzinnig beginsel altijd eerbied en verdraagzaamheid verdient.

Maar dan hebben wij ook het recht eerbied te eischen voor onze beginselen, die dat vóór hebben op deze onzer tegenstrevers, dat zij zichtbaar, tastbaar zijn en hunne proeven hebben geleverd, zoodanig dat zelfs niet-socialisten verplicht zijn er onvrijwillig hulde aan te brengen, door er hunnen toevlucht toe te nemen om het gebrek te lenigen en de speculaties en den woeker tegen te gaan.

* * *

Vijf minuten redeneering bewijzen de juistheid onzer gezegdens.

De stad trok zich den verkoop aan van fruit en groensel, daags nadien waren de verkoopprijzen gedaald.

De Stad verkoopt visch, paling, schelvisch, pladijzen, enz., aan prijzen welke zonder hare tusschenkomst ten minste het dubbel zouden zijn.

De garnaal van 's gelijke.

De stedelijke magazijnen leveren hunne waren goedkooper en beter af dan de bijzondere winkels.

't Zelfde zal gebeuren eens dat de openbare besturen, samen met de Duitsche overheid, den aardappelendienst zullen georganiseerd of heringericht hebben.

En 't is in een tijd waarin die feiten iedereen de oogen uitsteken door hunne verblindende klaarte, dat de kwakzalvers van **Het Volk** de Stad komen beschuldigen van **volslagen slechte regeling.**

Ehwel, dat noemen wij gemeene en misdadige ophitsingen, zooveel te erger omdat zij opzettelijk worden gedaan en volkomen valsch zijn.

Die ophitsingen zijn krimineel, omdat wij leven in een tijd dat de gemoederen van zelfs opgewonden en prikkelbaar zijn, zoodat het plicht is voor al wie een greintje gezag of invloed heeft, veeleer kalmte en geduld aan te prediken en aan allen hoop in te spreken, door hun den vrede te voorspellen en in beter komende tijden te doen gelooven.

De Volkjesmannen vinden het omgekeerde beter, vrij aan hen. Maar wij meenen onze plicht gedaan te hebben met op dit laf en eerloos gedrag te wijzen, te meer omdat die brave jongens op dat gebied aan hun proefstuk niet zijn.

Wij komen hierop terug. F. H.

Het Onderwijs van den vierden graad

Deze hervorming, verbetering en volmaking van ons lager Onderwijs, is over het algemeen goed en geheel gunstig onthaald geworden in alle kringen.

En van verschillende zijden worden er nog pogingen gedaan, om zoover en zoo volledig mogelijk op die baan voort te gaan.

Zoo zijn er twee vertoogschriften ingekomen bij den gemeenteraad, een van de «Kamer van Fabrieken en Koophandel van Gent» en het ander van de «Onzijdige Bond der Gentsche Maatschappij van Bedienden en Handelsreizigers.»

Le Journal de Gand zegt hieromtrent:

> Beiden dringen aan op de noodzakelijkheid der beroepsvorming van de handelsbedienden.
>
> Het is inderdaad zeldzaam van onder hen er te vinden die bekwaam zijn, van het nederig ambt van kommies te vervullen, en dus nog zeldzamer diegenen, die kunnen klimmen tot hoogere posten.
>
> Hoevelen zijn er niet, die verre van de vreemde talen te kennen, zelfs nog niet voldoende de nationale talen machtig zijn?
>
> En het is de ondervinding niet, die aan deze jonge lieden, de elementen zal leveren, die hen ontbreken, zij hebben volstrekt eene wetenschappelijke beroepsopleiding noodig.
>
> Hetgeen de Kamer van Koophandel en Fabrieken aanmoedigt in hare pogingen, zijn de uitslagen bekomen door de beroepschool voor jonge meisjes, door de inrichting eener Handelsafdeeling.
>
> Zij vraagt zich terecht af, waarom men hetzelfde niet zou doen, voor de talrijke jonge lieden, die na den oorlog zaken zullen willen doen.
>
> Te Gent hebben wij geen enkel onderwijsgesticht, die de leerlingen bijzonder voorbereidt tot de beroepen in de administratiën en in den handel; en den aard der Beroepscholen voor de werklieden.
>
> Te Antwerpen bestaat het Hooger Handelsinstituut, die uitsluitelijk jonge lieden opleidt voor den handel, de bestuurlijke loopbaan, de banken en de konsulaten.
>
> De stad Bergen bezit een bijzonder gesticht in denzelfden aard, gesticht door M. Warocqué en gesteund door de nijveraars van Henegouwen.
>
> Te Gent hebben wij niets anders dan de leergangen die gegeven worden op de Nijverheidschool en die volstrekt onvoldoende zijn.
>
> Het is daarom dat de instelling van eene Handelsschool zich opdringt. Maar eerst en vooral moet men denken op de voorbereiding der leerlingen, die uit de gemeentescholen komen, door het scheppen van eene type van beginnend handelsonderwijs. 't Is hetgeen de vierde graad verwezenlijkt.
>
> Het is met deze gewichtige kwestie en met nog anderen, dat de nieuwe commissie zich naarstig zal bezig te houden hebben en het is te hopen, dat zij binnen kort hare werkingen tot een goed einde zal weten te brengen.
>
> Het lijdt inderdaad geenen twijfel dat de zaken, na den oorlog gaan hernemen, met eene tot hiertoe ongekende koorts.
>
> Zal het in dat geval, het land niet zijn met het beste materieel zoowel op verstandelijk als op stoffelijk gebied, hetwelk ernstige voordeelen zal behalen op de andere, minder goed voorziene streken?
>
> In zulke voorwaarden, ware het eene groote nalatigheid van niet alle mogelijke pogingen aan te wenden, om zooveel mogelijk de economische ontwikkeling onzer stad te begunstigen.

* * *

Wij treden ten volle de beschouwingen bij in dat artikel gedaan.

En wij kunnen het volgende zeggen : overal waar het vraagstuk van den vierden graad ter sprake komt, wordt het gedacht met de meeste sympathie onthaald. 't Is in den grond, omdat elkeen overtuigd is, dat de beroepsbekwaamheid en de grondige kennis van handel en nijverheidsbestuur meer en meer de onmisbare voorwaarden zijn, om den strijd op de wereldmarkt vol te houden. Zonder dat is er ook op geen meer welstand en onafhankelijkheid voor de werkende klasse te hopen.

Overigens het druk bijwonen der lessen van de Nijverheidschool leverde sinds lang het bewijs, dat onze bevolking innerlijk niets beters vroeg dan de inrichting van een vierde onderwijsgraad, die zooals hij nu is opgevat, aan eene wezenlijke behoefte beantwoorden zal.

En het ware hoogst noodig en wenschelijk, trokken onze vakbonden zich dit punt nauw ter harte, om ouders en kinders in te prenten voor dit onderwijs, dat vast en zeker iedereen zal ten goede komen en de werkende klasse, die nooit te veel zal of kan kennen, eerst en voor alles. F. H.

In het Luikerland

Gij weet reeds dat de stad Luik jaarlijks 3 en 4 millioen uitgeeft tot steun van haar thans zoo diep getroffen arbeidersbevolking, die de grondvesten heeft gebouwd van haar schoonheid en haar bloei.

Tegen deze uitgave zou wel geen mensch zijn stem durven verheffen.

Immers, na den oorlog, zal het proletariaat weer lijfs en geestskracht zonder berekening beschikbaar stellen om de lam geslagen nijverheid in beweging te brengen.

Doch wanneer ik te Luik het oog vestig op mij zelf en op de burgerij, dan stel ik vast, dat we, sedert maanden, bitter weinig bekomen, buiten brood, van alles wat de voedingsvoorziening op andere plaatsen verrijkt.

Bij ondervinding kan ik Luik vergelijken met Sint-Truiden, waarik thans weer voor eenige dagen verblijf.

Hier valt me maar iets tegen. Liefhebber van veel melk, kan ik ze te Luik bekomen naar wensch, doch te Sint-Truiden, midden de landbouwrijke Haspengouw, met moeite, zelfs in een naaste dorp, bij verwanten. Hoe dit? Ik meen dat de boeren rond Luik breeder vergunning bekomen om melk te verkoopen, terwijl in Sint-Truiden en omstreken, waar zelfs boeren binnen de stad wonen, deze verplicht zijn de uiterste opbrengst van hun zuivel onder vorm van boter aan de noodcommissie af te staan. De melk van Sint-Truiden en omstreken komt ook voor een zeer ruim deel terecht in de samenwerkende melkerij van den Boerenbond aldaar. Deze levert niet ontroomde, ontroomde en botermelk af aan hear kliënten en de «rijzende passanten», zoowel als de niet-kliënten, moeten op hun tanden bijten. De melk kost 40 en 50 centiemen den liter, te Sint-Truiden. Te Luik moet ik ze 85 centiemen betalen. Ik geloof dat ze te Luik beter is.

* * *

Kent gij «joegort»? Ik schrijf den naam zooals men hem uitspreekt. De laatste lettergreep is tooniooos. Dien melkdrank gebruikte ik ruim, verleden week, te Brussel, in een zeer eenvoudig doch verrukkelijk mooi hotel, met een doorslaanden Hollandschen naam en Hollandsche zindelijkheid. De dames spreken er Nederlandsch zoo goed als 't kan. De kelners, die van alle talen tien woorden kennen, slaan er alles door elkaar, zoodat ze zich toch verstaanbaar maken.

Nu, «joegort» schijnt een skandinaafsch woord te zijn, doch overheerschend in bedoeld hotel. Op honderd menschen, onder wie zelfs een zeker soort door de wereld flikkerende dametjes met alles kunstmatig wat ze bij en om zich hebben, vragen er beslist negentig joegort.

Kon ik in die omstandigheden en met verschuldigde beleefdheid anders vragen dan «Jan! een joegort, a. u. b.»? Des te meer, daar bij mij houding en gebaar, taal en spreekstijl toch voor den logsten jan uitheemsch moesten voorkomen? Alles stond, meende ik, in het teeken van den joegort. Alhoewel er een vracht broodsneden op den toog en een aanzienlijk getal glazen melk op de tafels stonden, had ik de onwrikbare overtuiging dat de joegort voor mij het eenig bewijs van Brusselaar in merg en been zou wezen, terwijl mijn paskaart niets beteekenen kon dan een gewoon Luiker «Tiesse di Hoye».

En de joegort kwam, voorgediend in een nooit door mij gedroomd hagelwit gleizen beker, den beker in een evenkleurige tas, en in deze tas een lepeltje met een klontje suiker. Ik proefde. Lekker! Bleef proeven totdat, lepeltje na lepeltje, de beker was leeggelepeld. Dan viel ik aan 't droomen, aan 't dichten over de weldadigheid, die mijn tong genoot aan nooit geproefden smaak. Vijftig centiem voor joegort en Jan scheen me niet te veel, alhoewel ik toch zonder berekening dadelijk begreep dat tegen dien prijs een voldoende rantsoen in joegort me wraakroepend duur zou te staan komen.

De drank, en dit bleef me een bekoring, was toch zoo hemelsengelachtig fijn, zoo malsch, zoo wit, zoo frisch in de zomerhitte. Joegort! Is het botermelk?... Met een suikertje? Van waar dan die lekkere zuurheid, dien roomsmaak? Een lang raden en mijmeren hielp me niet verder.

Sedert gisteren ben ik razend. Op mijn Haspegouwsche boerderij, waar ik kind van den huize ben — kind! met grijs haar! — kwam ik te laat aan de avondmelk. Ze was juist door den afroomer. Een brand had ik voor melk. Drie kruiken stonden er afgeroomd. Drie kattekoppen slabden aan de twee grootste.

« Geef me afgeroomde melk, vroeg ik mijne nicht. A la guerre comme à la guerre! »

God in den Hemel! Nauwelijks een proefje, of ik slaakte een kreet van zaligheid : « Joegort! Joegort! hij is gevonden. Waar is het suikerf? » « Nichtje, voor deze lekkernij, die je biggen wordt toegeworpen, heb ik twee uren paradijs te Brussel doorgebracht en — vijftig centiem betaald. Laat me niet hangen! »

Steven Boersen.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in Frankrijk

Uit Duitsche bron.

DE GROOTE VELDSLAG IN VLAANDEREN

Westelijk gevechtsterrein:

BERLIJN, 17 Augustus. — Officieel: Front gen. veldm. kroonprins Ruppr. van Beieren: Een nieuwe, de tweede groote gevechtsdag van den veldslag in Vlaanderen, is in ons voordeel beslist, dank zij de dapperheid aller wapenen, dank zij de nooit versagende aanvalskracht onzer weergalooze Duitsche infanterie. Na een trommelvuur dat een uur duurde brak 's morgens op 17 Augustus de bloem van het Engelsche leger op den noordelijken vleugel, vergezeld van Fransche strijdkrachten, in diepe gelederingen ten aanval vooruit. Op een front van 30 km., van den IJzer tot aan de Leie, woedde heel den dag de slag. Het aan het IJzerkanaal bij Drie Grachten vooruitgeschoven front werd overrompeld. De vijand bevocht ook het noordelijk en oostelijk van Bixschoote, door onze veiligheids-afdeelingen stap voor stap opgegeven voorterrein der gevechtstellingen aan Martje Vaart. De Engelschen doorbraken bij Langemarck onze linies en drongen, versterkingen aanvoerend, tot Poelcapelle vooruit. Daar trof hen de tegenaanval onzer vechtersreserve. In onweerstaanbaren stormloop werden de voorste gedeelten van den vijand overweldigd, zijn achterste gelederen teruggeworpen. Des avonds waren, na taaien strijd, ook Langemarck en onze verloren stellingen terug in onze handen. Ook bij St Julien, en aan talrijke plaatsen verder zuidwaarts tot naar Waasten drong de vijand, wiens uiteengeslagen aanvalstroep door steeds nieuwe krachten werd vervangen, in onze gevechtszone. De infanterie ving den geweldigen stoot overal op en wierp den vijand, in nauwe samenwerking met de artillerie en de vliegers, weer terug.

Aan de van Roesselaere en Meenen naar Ieperen voerende banen drongen wij over onze oude stelling heen in succesvollen aanval vooruit. In al de andere vakken van het breede slagveld zakte de Engelsche stormloop vóór onze hindernissen ineen. Spijts de zwaarste offers hebben de Engelschen niets bereikt. Wij hebben in de verdediging een volledige zegepraal behaald. Ongeschokt en in opgewekte stemming staat us front, gereed voor nieuwe gevechten.

In Artois vielen de Engelschen tegen den avond bij Loos weder hevig aan. Plaatselijke inbraken werden door krachtigen tegenaanval te niet gedaan. Sint Kwintijn lag onder Fransch vuur. De dakstelling der kathedraal is ingestort. Het binnenste gedeelte van dit historisch gebouw is uitgebrand.

Front van den Duitschen Kroonprins: Aan de Aisne mislukten gedeeltelijke aanvallen der Franschen, ten Noordoosten van Cerny. Bij Verdun ontwikkelde zich de artillerieslag 's middags weer tot de hoogste kracht. De vijand viel totdusver niet aan.

Op den Oostelijken oever van de Maas drongen beproefde Badensche regimenten bij verrassing in het Caurières-bosch vooruit en vernietigden de vijandelijke aanvalswerken en keerden met meer dan 600 gevangenen van drie Fransche divisies terug.

16 Vijandelijke vliegtuigen werden geveld. Ritmeester Vrijheer von Richthofen heeft zijn 56e, oberleutnant Dostler zijn 25e overwinning in luchtstrijd behaald.

Russisch en Roemeensch Gevechtsterrein

Front gen.-veldm. Prins Leopold van Beieren: Geen groote gevechtsakties. Vaak opflakkerde geschutwerkzaamheid en gevechten op het voorterrein.

Front gen.-veldm. aartshertog Jozef: Ten Noorden van Holda aan de Bistritza en ten Zuiden van het Trotus-dal hadden voor ons succesvolle kleinere gevechten plaats.

Front gen.-veldm. von Mackensen: Roemeensch-Russische aanvallen benoorden Focsani en aan de beneden-Sereth mislukten met hooge verliezen.

Balkanfront

Niets nieuws.

GROOT HOOFDKWARTIER.— Avondbericht van 17 Oogst. (Officieel): In Vlaanderen en bij Verdun alleen artilleriegevechten in afwisselende sterkte.

In St-Quentin staan de in naaste nabijheid der hoofdkerk liggende huizen nog in brand. De aanhoudende beschieting der Franschen vermeerderd den vuurhaard.

In het Oosten niets bijzonders.

Uit Fransche bron.

PARIJS, 16 Oogst (Avondbericht) : In België ging onze aanval gedurende den dag gevolgrijk verder. Onze tegen den vijand hooger staande infanterie brak zijnen tegenstand ten Westen van Steenbeek en bemachtigde, terwijl zij in verbinding met de Britsche troepen hun vooruitrukken voortzetten, alle vijandelijke stellingen. Meer dan 300 gevangenen, waaronder 4 officieren, vielen in onze handen, alsook eene talrijke, tot nu nog niet vastgestelde hoeveelheid oorlogsmateriaal. Bedrijvigheid der beide artillerieën in de omgeving van Laffaux en Hurtebise. Op den linker Maasoever bracht een onzer patrouilles in de omgeving van de hoogte 304 eenige gevangenen terug. In den Elzas zijn twee gevechten die door de Duitschers aan den Barenkop en ten Zuiden van den Hartmannsweilerkop ondernomen werden, volledig mislukt. De Duitschers staken de kathedraal van Saint-Quentin in brand, die sedert verscheidene uren in vlammen staat.

PARIJS, 17 Oogst. — Officieel: Na heftig en krachtige artillerievoorbereiding heropenden wij dezen morgen in de schemering in verbinding met den rechtervleugel der Britsche legers eenen aanval. In krachtigen aanloop stortte zich de infanterie tot aanval op de vijandelijke stellingen weerskanten van de baan Steenstrate-Diksmuide vooruit, veroverde alle bedoeldp oogpunten en overschreed den Steenbeek. Onze troepen rukten in voeling met onze geallieerden op den rechter oever vooruit. Ten zuiden van Ailles stelde ons een krachtige uitgevoerde aanval in het bezit van een vijand goed verdedigde loopgravenstelsel, op een front van 1 kilometer. Vier Duitsche tegenaanvallen op onze nieuwe stelling werden licht afgewezen. 120 gevangenen, daaronder een officier, werden ingebracht. In de omgeving van het Hurtebisegedenkteeken rukten wij eveneens vooruit en maakten zoowat 80 gevangenen.

In Champagne bedrijvigheid der beide artillerieën, eveneens op beide oevers van de Maas. Wij voerden een handgemeen uit tegen Louvemont en brachten 7 gevangenen in. Niets te melden van het overige front.

Vliegwezen: Onze vliegtuigen beschoten dezen nacht en dezen morgen de kantonnementen en de vijandelijke plaatsen ten Noorden en ten Oosten van het Houthulstbosch, alsook de statie van Lichtervelde met bommen. In den loop onzer aanvallen in den sektor van Ailles-Hurtebise stegen onze vliegers niet hoog op tengevolge van 't slecht weder. Zij begeleidden de infanterie bij haar vooruitrukken en beschoten van geringe hoogte uit de onderstandplaatsen der reserven van den vijand met machiengeweren.

PARIJS, 17 Augustus (Officieel) : In België is een aanval der Duitschers op de nieuwe Fransche stellingen aan weerszijden van Steenbeke, totaal mislukt. Gisteren, bij het vallen van den nacht, hebben de Duitschers, na een intense beschieting der Fransche stellingen, een levendigen aanval geworpen op een front van meer dan 2 km., tusschen den Molen van Vauclerc en de hoogvlakte van Californië inbegrepen. Teruggeworpen door het vuur der artillerie en der Fransche infanterie hebben de Duitschers op geen enkel punt de Fransche linies kunnen genaken. Hevige en herhaalde aanvallen op de Fransche stellingen, kortelings genomen ten Oosten van Cerny, hebben hetzelfde bloedige mislukken ondergaan.

Het wordt bevestigd dat de Duitsche verliezen, in den loop der operaties van 13 op 15 Augustus, in de streken van de hoogvlakte van Craonne, bijzonder zwaar geweest zijn.

Een Duitsche overvalspoging ten Westen van Brayo en Laonnais is gemakkelijk gefnuikt. In Champagne bedrijvigheid der twee artillerieën in de streek van den Mont Blond en den Cornilllet. Op de twee Maas-oevers hevige artillerie-aktie. Op den rechteroever hebben de Duitschers, na eene korte beschieting, een hevigen aanval geworpen op het front, gelegen tusschen den Noordhoek van het Caurières-bosch en Bezonvaux. De onmiddelijke Fransche tegenaanvallen en de nauwkeurigheid van het Fransche vuur hebben van bijna alle punten de Duitschers teruggeworpen, die er in gelukt waren voet te krijgen in de vooruitgeschoven elementen der eerste Fransche linie. Niets te melden op het overige van het front.

Uit Engelsche bron.

LONDEN, 16 Augustus. — Officieel: Vanochtend om kwart vóór vijf hebben de geallieerden opnieuw op een breed front (bezuiden?) en benoorden Ieperen aangevallen. Er wordt zwaar gevochten. Wij vorderen in spijt van den taaien tegenstand des vijands.

Aan het slagfront bij Lens zijn drie nieuwe tegenaanvallen van den vijand tegen onze nieuw stellingen gisteravond gefnuikt. Ons geschut heeft een ophooping van vijandelijke troepen bij Cité Sainte Auguste uiteengejaagd.

LONDEN, 16 Oogst (Officieel): In den loop van den dag werden vijf vijandelijke tegenaanvallen door onze infanterie afgeslagen of door onze artillerie gebroken. (Het gaat hier over den slag bij Locs). Een dezer aanvallen werd door troepen der Pruisische garde uitgevoerd. De verliezen van den vijand waren zoowel bij onzen aanval als bij zijne gevolglooze tegenaanvallen zwaar. Het getal der gevangenen staat nog niet vast, maar 282, waaronder 15 officieren, zijn reeds geteld geworden. Zware luchtgevechten gedurende den dag van gister. 14 Duitsche vliegtuigen werden beneden gehaald, 7 onzer vliegtuigen worden vermist.

Uit Portugeesche bron

VAN DE ZWITSERSCHE GRENS, 17 Oogst. — Officieel: Eene sterke vijandelijke afdeeling viel heden vroeg met speciale troepen het front onzer sektoren aan, onder de beschutting van een onophoudende beschieting der zware artillerie en van handgranaten. Het gelukte hem in een deel onzer linie te dringen. Onze artillerie antwoordde evenwel krachtig en onze infanterie verdreef moedig den vijand, die meerdere dooden, waaronder eenen officier op het terrein en 5 gevangenen in onze handen liet.

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron.

WEENEN, 17 Oogst (Offi.): Onveranderd.

Uit Italiaansche bron.

ROME, 16 Augustus. — Officieel: Langsheel het front beperkte geschutstrijd. Niets van bijzondere beteekenis.

Russisch-Roemeensch-Russische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 17 Oogst (Officieel): In Rumenië geene verandering. De totale buit sedert het begin van de gevechten ten noorden van Focsani bedraagt 200 gevangen officieren, meer dan 11.000 man, 118 machiengeweren en 35 kanonnen. Ten zuiden van Grozeszi wierpen Honvedtroepen en K. en K. kavallerie te voet den vijand in zwierige aanvallen verder terug. Hierbij werden 45 officieren, 1600 man, 18 machiengeweren en een kanon ingebracht. De 8e kompagnie der Trenesener Honvedregiment 15 voerde alleen 600 gevangenen mede. Op de hoogte ten noorden van Holda tot Bistritza sloegen afdeelingen van het Szegederhondvedregiment 302 een aanvallend Russisch bataillon op de vlucht, waarbij veel oorlogsmateriaal in onze handen bleef.

De oorlog op den Balkan

Uit Oostenrijksche bron.

WEENEN, 17 Oogst (Offi.): Onveranderd.

Uit Bulgaarsche bron.

SOFIA, 17 Oogst. (Officieel): Macedonisch front: Ten Noorden van Vitolia kort vuurgeroffel. Eene vijandelijke verkennersafdeeling werd door handbommen teruggeslagen. In de Cernabogen plaatselijk levendig geweervuur tusschen posten. Kort artillerievuurgeroffel. In de Moglena-omgeving en ten Zuiden van Doiran artillerievuur, dat gedurende den dag levendiger aan de Neder-Stroema was. Verkennersafdeelingen en kavallerietroepen werden door onze verzekeringstroepen verdreven.

Roemeensch front: Bij Mahmudie verspreid geweervuur. Bij Tulcea en in de omgeving van Isaccea zwak artillerievuur. vuur.

Uit Roemeensche bron.

JASSY, Oogst : Aan het Bukowinafront werden tusschen Dnjestr en Moldawa vijandelijke aanvallen overal afgeslagen. Enkel aan één punt zuidelijk van Varna vatte de vijand in een loopgravenstuk voet. In 't gebergte tusschen Dostawa en Putnadal werden alle vijandelijke aanvallen in 't Hanie- en Oitoz-dal trots alle vijandelijke offers afgeslagen. Onze infanterie en kavallerietroepen deden tegenaanvallen tegen den vijand, die zich in wanorde terugtrekt. Zij bezetten meerdere toppen. Meer dan 600 gevangenen en machiengeweren werden ingebracht. De onderneming werd door Russische troepen in 't Noorden vergemakkelijkt, die, na afwijzing van meerdere aanvallen, het offensief namen en den vijand, in vereeniging met Roemeensche troepen, terugdreven. Zuidelijk van Marasoki duurt de slag voort. De vijand heeft den ganschen dag door met frissche troepen aangevallen. Heftig handgemeen, aanvallen en tegenaanvallen volgen zich onophoudelijk op.

Een Russisch regiment maakte bij eenen tegenaanval meer dan 400 gevangenen.

De gevechten gaan met ongehoorde hardnekkigheid voort. Op de beide Serethoevers artilleriebeschieting van afwisselende sterkte. Een Russische aanval zuidelijk van Gragene bracht gevangenen en machiengeweren in. Aan de Donau artilleriewerkzaamheid.

(Dit rijk opgemaakt bericht van 14 Oogst is intusschen door de in de Duitsche berichten gemelde Duitsche en Oostenrijksche uitslagen ingehaald geworden.)

* * *

OP ZEE

De verscherpte duikbootoorlog

Uit Duitsche bron.

BERLIJN, 17 Oogst (Officieel): In de Noordzee stiet op 16 Oogst een onzer verzekeringspatroeljes aan de grens van het Engelsche versperringsgebied op vijandelijke kruisers en destroojers en viel ze aan. De vijand, die in sterke overmacht was, draaide in ons goed liggend vuur om en onttrok zich een gevecht met groote haast. Wij hebben geene verliezen.

De chef van den admiraalstaf der Marine.

BERLIJN, 17 Oogst. (Officieel): Door de werkzaamheid onzer U-booten zijn in de Biscaya en in het spergebied om Engeland wederom 25.000 br.r.t. getorpedeerd geworden. Onder de vernietigde schepen bevonden zich de Engelsche bewapende, met 9.000 ton graan beladene stoomer «Port Curtis» die in twee uren lang artilleriegevecht nedergehaald werd, verder een bewapende tankstoomer, die met eenen anderen stoomer tesamen uit een konvooi geschoten werd, alsook een bewapende onbekende, in een ander konvooi varende stoomer, naar allen schijn met petroleumlading. Een stoomer had kolen geladen.

De chef van den Admiraalstaf der Marine.

BERLIJN, 17 Oogst. (Off.): Een onzer in de Middellandsche zee opererende onderzeebooten heeft op 30 Juli militaire plaatsen van Homs (Tripoli) met merkbare goede gevolgen onder vuur genomen. Het heftige afweervuur van verscheidene kustbatterijen bleef zonder uitslag.

De chef van den Admiraalstaf der Marine.

BERN, 17 Oogst. — Uit Le Havre wordt gemeld dat het vrachtruimtegebrek in Frankrijk reeds zoo kritiek geworden is, dat voor de kolenscheepvaart van Engeland naar Frankrijk oude kleine kruisers der Fransche oorlogsvloot gebruikt worden.

De Konferentie van Stockholm

Het weigeren van reispassen

De « Nieuwe Rotterdamsche Courant » vernemt uit Stockholm dat gezel Broelstra geloofd dat de Engelsche en de Fransche werkliedden eene werking aangevangen hebben die voor doel heeft hunne regeeringen te winnen voor de onderneming van Stockholm — of ze omver te werpen in het geval dat zij er zich tegen blijven verzetten. Hoe weinig kans van slagen eene zulke werking laat verhopen, dat blijkt uit de volgende melding:

« LONDEN, 17 Oogst. — In het Lagerhuis verklaarde Ramsay Macdonald onder de voortzetting der besprekingen dat de Engelsche regeering valsch en verkeerd ingelicht is geweest omtrent de houding der Russische regeering tegenover de Stockholmsche conferentie. Daarom zou zij hare beslissing nogmaals moeten overwegen. Bonar Law antwoordde daarop dat de Engelsche regeering daaromtrent niet verkeerd ingelicht is geweest, en meent niet over den invloed die zou uitgeoefend worden door het samenkomen van Engelsche burgers met onderdanen van de vijandelijke landen, op den oogenblik dat van uur tot uur meer en meer soldaten in den strijd gedood worden... De Engelsche regeering zal dus hoegenaamd niet van houding veranderen! (Bijval.) »

Het vredesprogramma der fransche socialisten

GENEVE, 17 Oogst. — In de «Humanité» is nu de tekst van het derde hoofdstuk van het antwoord der Fransche socialisten op de vragenlijst van het voorbereidingscomiteit van de Stockholmsche conferentie verschenen.

Volgens de daarin opgenomen vredesvoorwaarden zijn alle Fransche socialisten van gedacht dat de teruggave van de Duitsche koloniën geene hindernis kan zijn voor het sluiten van den vrede. In gewone omstandigheden kunnen volgens hen de verschillende koloniale gebieden ook geruild worden. Het vredeprogramma bevat verder de volgende punten:

1° Volksstemming in Elzas-Lotharingen te houden een jaar nadat het politiek leven er zal hernomen hebben, op den grondslag van algemeen, gelijk, rechtstreeksch en geheim stemrecht, met stemberechtiging alleen voor de oude Elzassers en diegenen die voor of na den oorlog uit de rijkslanden uitgeweken zijn;

2° Ontruiming der Belgische grondgebieden met volledige territoriale, huishoudkundige en politieke onafhankelijkheid;

3° Schadeloosstelling voor België en Luxemburg;

4° Stichting van een onafhankelijken Poolschen staat met al de grondgebieden waarvan de bevolking zich overwegend uitspreekt als behoorend tot het Poolsche land;

5° Volksstemming te houden in Noordschleswig;

6° Volksstemming te houden in de Italiaansche streken van Oostenrijk;

7° Lithauen, Finnland, Armenië, Ukranië en alle andere Oostenrijksche nationaliteiten zoowel als de Balkanlanden bekomen het zelfbestuursrecht en kunnen bondsstaten of onafhankelijke staten stichten;

8° Gelijkberechtiging en beschavingsvrijheid voor de Joden;

9° Zelfbestuurrecht voor de koloniale volkeren die eene zekere hoogte van beschaving bereikt hebben en verwisseling der bezette koloniën;

10° Het vredeverdrag wordt onderteekend door alle volkeren der Aarde en gewaarborgd door den Bond der Volkeren.

Oostersche afgevaardigden in Stockholm

Het Hollandsche-Scandinavisch comiteit der Stockholmsche conferentie ontving half Juli vier afgevaardigingen van organisaties die nog niet aangesloten waren bij de Internationale: Eene afvaardiging van de internationale partij in Egypte, eene afvaardiging van de democratische partij in Perzië, eene afvaardiging van de revolutionaire groepen in Indië en eene afvaardiging van de werkersgroepen in Turkije.

De laatste afvaardiging verklaarde dat zij de socialistische werkersorganisaties van het Turksche rijk vertegenwoordigde en wenschte zich aan te sluiten bij de Internationale, en dit onder de benaming van onderafdeeling der Turco-Armenische sectie.

De Egyptische afvaardiging verzocht de Internationale om voor de Egyptenaars, die eene natie van 13.000.000 inwoners zijn, hat recht op volledige, nationale onafhankelijkheid te willen erkennen, en zij zegde: Alleen de verwezenlijking van dit recht zal den Egyptenaars in staat stellen om zich te ontwikkelen tot eene wezenlijke moderne natie. Als losgeld voor zijne bevrijding zou Egypte de kosten dragen voor het onderhoud van het kanaal van Suez en het verkeer langs het kanaal voor alle volkeren kosteloos openen.

De Persische afvaardiging kwam de socialistische arbeiders der heele Wereld verzoeken om te willen ijveren voor de afschaffing van het Russisch-Engelsch verdrag van het jaar 1907, dat wil zeggen, te ijveren voor de buishoudelijke en de politieke onafhankelijkheid van Perzië.

De Indische afvaardiging vertegenwoordigde wel degelijk de revolutionaire groepen van Indië, die de volledige onafhankelijkheid van Indië wenschen en aanspraak maken op het recht van vertegenwoordigd te zijn bij de vredesonderhandelingen, door eene afvaardiging die het vertrouwen van alle landgenooten verdient.

De Turksche afvaardiging verklaarde dat Turkije aan dezen oorlog deelgenomen heeft om zijn natinoaal bestaan te verdedigen, die door de veroveringspolitiek van andere landen gedurig meer en meer bedreigd werd. Het was deze veroveringspolitiek die de voorlaatste Balkanoorlogen heeft uitbreken, daar zij het oog gericht had op Konstantinopel. De afvaardiging neemt het vredeprogramma van den Russischen Arbeiders- en Soldatenraad aan, maar zij wenscht dat de formuul niet alleen voor Europa, maar integendeel ook voor Azië toegepast worde, om op deze wijze de kiemen voor nieuwe botsingen te versmachten. Voor het overige verklaarde de Turksche afvaardiging openlijk voor het stichten van internationale scheidsrechtersraden, alsmede voor de beperking van bewapening, voor de legers en de vloten, voor de volledige afschaffing der geheime diplomaties en de parlementaire controel over de tegenover de volkerenrechten bestaande verdragen en overeenkomsten.

Eene verklaring van Kerenski

AMSTERDAM, 16 Oogst. — Volgens het «Algemeen Handelsblad» verklaarde Kerenski in een gesprek met den vertegenwoordiger van den «Daily News», dat de nota der Russische regeering gansch verkeerd uitgelegd is geworden. De Russische regeering wenschte alleen hare stelling vast te stellen. Zij is eene koalitieregeering, en daar de Stockholmer konferentie eene partijaangelegenheid is, kan de Russische regeering als koalitie zich niet aan de in Stockholm genomen besluiten verbinden. De konferentie der regeeringen zal in Londen gehouden worden. De Zweedsche konferentie is eene konferentie der arbeiderspartij. Dat is alles wat de Russische regeering wenschte te zeggen. Dat beduidt niet, dat zij tegen de konferentie van Stockholm is. Zij is er noch vóór, noch tegen.

Op de vraag, of hij persoonlijk tegen de konferentie is, antwoordde Kerenski : Absoluut niet. Ik houd haar voor zeer belangrijk, alhoewel ik persoonlijk het gedacht gunstiger ben, dat zij van grootere beteekenis had kunnen zijn, wanneer zij ter tijd was gehouden geworden, als wij vooruitrukten, dan nu. Maar ik ben er over het algemeen niet tegen. Ik heb steeds en immer weer bewezen, dat elke oppositie van de zijde der geallieerde regeeringen en elke moeilijkheid, die wij den afgevaardigden in den weg legden, enkel en alleen water op den molen van Duitschland is. Wij zijn de meening toegedaan, dat de konferentie geenerlei hindernis in den weg mag gelegd worden. Ik zelf oordeelde zo als buitengewoon belangrijk en als eene veelzeggende uiting der openbare meening. Wanneer men vermeent dat wij daartegen zijn, zoo is dit een volkomen verkeerd besluit.

De Russische voorloopige regeering en de konferentie

PETERSBURG, 15 Oogst: Over de in de buitenlandsche bladen verschenen meldingen over de houding der voorloopige regeering betreffende de bespreking te Stockholm wordt van bevoegde zijde medegedeeld:

« De voorloopige regeering is de opvatting toegedaan, dat eene oplossing der oorlogs- en vredeskwestiën uitsluitelijk in overeenkomst met de regeeringen der geallieerde landen, die door de geallieerde demokraten ondersteund worden, toekomt.

De socialistische bijeenkomst te Stockholm, — dat heeft de Russische regeering herhaalde malen tot uitdrukking gebracht —, stelt eene bespreking van bepaalde politieke partijen daar en kan dusdanig op geenerlei wijze aanspraak maken, beslissingen te nemen die gelijk welke verplichtende beteekenis voor de regeering hebben. De regeering heeft zich steeds wel gewacht aan de Russische socialisten de passen voor Stockholm te weigeren, daar het zulks voor nuttig hield, de kwestien van oorlog en vrede aan de beraadslagingen der Internationale socialisten te onderwerpen. Zij heeft door den persoon van de minister-presidenten en oorlogsministers der geallieerde regeeringen uitgesproken, dat zij het ongewenscht aanziet de socialistische organisaties gelijk welke voor de deelneming aan de bespreking in den weg te leggen. Alhoewel de voorloopige regeering de politieke draagbreedte eener socialistische bespreking van het gezichtspunt der opheldering van grondkwesties, die den oorlog geschapen heeft, geenszins loochent, kan zij toch de door de vergadering genomen beslissingen nooit een karakter toekennen, dat eenig en uitsluitend eene beslissing der geallieerde regeeringen toekomen kan. »

De Vrede-nota van den Paus

BASEL, 17 Oogst. — De «Agenzia Stefani» verspreidt volgenden tekst der vredesnota van den paus:

„Aan de hoofden der oorlogvoerende staten! Sinds 't begin van ons pontificaat, te midden der verschrikkelijkheden van den vreeselijken oorlog, die over Europa woedt, hebben wij ons drie dingen vooral voorgenomen: eene volkomene onpartijdigheid tegenover alle oorlogvoerenden, gelijk het hem betaamt die de vader van allen is, en die al zijne kinders met gelijke teederheid bemint, verder ons ononderbroken te bemoeien om allen mogelijks goed te doen, en wel zonder onderscheiding der persoon, der nationaliteit of der religie, gelijk zulks ons niet alleen de wet der naastenliefde voorschrijft, maar ook de vredesmissie dikteert, die ons door Christus toevertrouwd werd, en ten slotte wat evensens door onze vredesmissie vereischt wordt, niets dat in onze macht is te ontzien wat daartoe kan bijdragen om het einde van deze rampspoed te bespoedigen, door [illegible] leiders tot gematigde beslissingen te brengen, dat zij de verheven besprekingen voor een gerechten en duurzamen vrede aangaan.

Wie immer ons werk tijdens de drie verloopen smartelijke jaren waarnam, kan gemakkelijk erkennen, dat wij steeds onze besluitselen in volle onpartijdigheid namen en ons inspanden om weldadig te zijn. Ook spoorden we d'oorlogvoerende volken en regeeringen voortdurend aan om weer broeders te worden, ofschoon niet alles bekend gemaakt werd, wat wij voor dit edel doel gedaan hebben. Tegen 't einde van het eerste oorlogsjaar zonden wij aan de oorlogvoerende naties de levendigste aansporingen en bovendien wezen wij op den weg dien zij zouden moeten volgen, om voor allen tot een duurzamen en eervollen vrede te komen. Ongelukkiglijk werd ons beroep niet aanhoord en de oorlog met al zijne verschrikkelijkheden gedurende nog twee jaren hardnekkig voortgezet. Hij werd steeds gruwelijker en breidde zich op de aarde, op de zee en in de lucht uit en men zag hoe zich de schrik en de dood op onverdedigde steden, op rustige dorpen en bonne onschuldige inwoners neer lieten en niemand kan zich daarvan tegenwoordig eene voorstelling geven hoe zich het lijden van allen nog vermeerderen en vergrooten zal, als bij dit triennium nog andere maanden, ja nog erger, jaren bijkomen. Moet de beschaafde wereld nog slechts een doodenveld vormen? Gaat het zoo bloeiende, roemrijke Europa als gepakt door eene algemeene verbijstering naar den afgrond? Wil het de hand aan zich zelf slaan om door zelfmoord te eindigen? Wij, die tot generlei politieke richting behooren en naar geenerlei voorstellingen of belangen van een der beide oorlogvoerenden hooren, wij die alleen van het gevoelen onzer hooge taak als gemeenschappelijke vader van alle geloovigen, van het smeeken onzer kinderen, die om onze tusschenkomst en ons verstand bidden, bewogen worden, wij richten in een zoo beangstigenden en dreigenden toestand opnieuw eenen roep naar vrede, en herinneren hen

dringend beroep op alle diegenen in wier hand het lot der naties gelegd zijn.

Om ons echter niet meer bij algemeene uitlatingen te houden, gelijk in de omstandigheden die ons in 't verleden genaadzaam schenen, willen wij tot bepaalder en praktischere voorstellen overgaan en de regeeringen der oorlogvoerende volken uitnoodigen, om sich over volgende punten t' akkoord te stellen, die den grondslag voor eenen gerechten en duurzamen vrede schijnen te zijn en hun de zorg overlaten ze bepaalder te maken en te volledigen. De basis moet in eerste linie zijn, dat het materieele gezag der wapens door de moreele kracht van het recht vervangen worde.

Daardoor moet eene gerechte verstandhouding aller volken over de gelijktijdige en wederzijdsche ontwapening volgens op te stellen regels en waarborgen gesloten en wel binnen de noodige en voldoende grenzen, opdat de openbare orde in iederen staat behoude blijve. Hierop moet in plaats van de legers eene scheidsrechterlijke inrichting met een hoog vredelievend ambt optreden, volgens welke vormen en te nemen aanties gemeenschappelijk tegen den staat opgetreden wordt die zou weigeren eerst de internationale kwesties aan een scheidsgerecht te onderwerpen, of zijne beslissingen na te komen.

Als eenmaal de oppermeerschappij van het recht zoo gesteld wordt, moet men iedere hindernis op den weg naar de verstandhouding der volken wegruimen, door nog eveneens te nemen maatregelen de ware vrijheid en de vrijheid der zee te verzekeren, wat eensdeels talrijke oorzaken van het konflikt uit den weg zal ruimen en anderdeels vele nieuwe bronnen van welvaart en vooruitgang zou openen. Wat de weer goed te maken schade en oorlogskosten aangaat, zien wij geen anderen weg dan de kwestie op te hesen door 't algemeen principe van 't volledig en wederzijdsch verzaken, wat overigens door de ongehoorde heldaden, die uit eene ontwapening zou voortspruiten, gerechtvaardigd zou wezen. Des te meer, als men de voortzetting van zulke slachting uit economische redenen niet meer verstaat. Zoo echter tegen dit principe in eenige gevallen bijzondere opwerpingen bestaan, moet men ze gelijkmatig en gerecht overwegen. Maar deze vreedzame overeenkomsten met de daaruit voortvloeiende reuzige voordeelen zijn slechts door de teruggave der wederzijdsch op dit oogenblik bezette gebieden mogelijk. Dienvolgens zou Duitschland België volledig moeten ontruimen en zijne volledige politieke, militaire en economische onafhankelijkheid zou tegenover iedere in aanmerking komende macht moeten gewaarborgd worden. Eveneens zouden de Fransche gebieden moeten ontruimd worden. Door de andere oorlogvoerenden zou eene dergelijke teruggave der Duitsche koloniën moeten gebeuren. Wat de territoriale kwesties aangaat, als bijvoorbeeld Italiaansch Oostenrijk in Duitschland en Frankrijk bestaan, kan men hopen dat ten opzichte der ongehoorde voordeelen van een duurzamen vrede met ontwapening der oorlogvoerende partijen op vereenvoudigende wijze zullen onderzocht en gelijktijdig van de gerechtigde aspiratiën der volken rekening zullen worden. Bij deze gelegenheid moet men de bijzondere belangen met het algemeen welzijn der groote menschelijke samenleving in overeenkomst brengen.

De zelfde geest van toegevendheid en gerechtigheid moet bij het onderzoek der andere politieke en territoriale kwestie leidend zijn, bijzonderlijk voor wat Armenië, de Balkanstaten en de gebieden aangaat die tot het vroegere Frankrijk Polen behoorden, welks edele historische tradities en welks aandeel in dezen oorlog ondergane leed op ganzen bijzondere wijze de sympathiën der natiën op zich vereenigen zal.

Dat zijn de gewichtigste grondvestingen waarop wij, naar wij gelooven, de toekomstige vernieuwing der volkeren zullen oprichten. Zij zijn er in staat toe om den terugkeer van dergelijke botsingen onmogelijk te maken en de oplossing voor te bereiden van de voor het welzijn van de oorlogvoerende naties zoo belangrijke huishoudkundige vraagstukken. En terwijl wij deze voorstellen doen aan u allen, die zoo zwaar te lijden hebt in den tragischen oogenblik der geschiedenis, koesteren wij de hartgrondelijke hoop van te mogen vaststellen dat gij ze aanneemt en dat er aldus een einde gesteld worde aan den schrikkelijken menschenstrijd, die meer en meer een nutteloos bloedvergieten schijnt te zijn. De heele wereld neemt aan dat langs beide kanten de eer der wapens onbevlekt is. Luistert dus naar onze bede, neemt onze vaderlijke uitnoodiging aan, die ik u toezend in den naam van den goddelijken verlosser, den algemeenen vredevorst.

Denkt aan uwe zware verantwoordelijkheid voor god en de menschen. Van uw besluit hangt de rust en de vreugde van ontelbare families af, zoowel als het leven van duizenden en duizenden jonge lieden, met een woord, hangt het geluk der volkeren af, voor dewelke gij volgens uwen verheven taak de weldaden van den vrede te verwezenlijken hebt. De heer moge uwe beslissing volgens zijn heiligen wil voorschrijven. Maar laat gij het den hemel toe dat hij bowerke dat gij, terwijl gij ook den bijval van uwe tijdgenooten verdient, van de komende geslachten ook den schoonen naam van vredevorsten bekomt. Wij zijn in het gebied en in de bestedoening vereenigd met de zielen van alle gelooviyen die den vrede wenschen te zien komen en voor Uzmeeken wij om goddelijken raad en verlichting.

In het Vatikaan, op 1 Oogst 1917.

LUGANO, 17 Oogst: «Messagero» meldt, dat de nota niet alleen den oorlogvoerenden maar ook den neutrale staten terhand gesteld werd, en dat zij slechts den eersten stap tot een verder uitwijdende vredesaktie daarstelt. Van de opname der nota hangt eene verdere pausolijken stap af, die een wapenstilstand te water en te land aangaat.

De opneming der nota in Engeland

AMSTERDAM, 17 Oogst: Reuter verspreid volgende engelsche bladstemmingen over de vredesnota van den paus: «Daily Telegraph» schrijft, in de nota wordt voor de eerste maal naar erkende diplomatische zijde een in bijzonderheden gaande vredesvoorstel gedaan; daardoor is een nieuwe toestand geschapen geworden; de nota verdienst opmerkzaamheid, maar zij is geenszins een eigenlijke grondslag voor vredesonderhandelingen.

De «Times» zegt: «De Paus stelt eene overeenkomst voor die de geallieerden moeten terugwijzen. Het gaat niet op, dat de onschuldigen en schuldigen op eene trap gesteld worden.».

«Daily Chronicle» schrijft, de Paus oversiet, dat de afschaffing van den oorlog niet alleen van afmakingen afhangt; maar kan iemand gelooven, dat de autokratie in Potsdam zich daaraan houden zal?

«Daily News» verklaart, de nota is een tamelijk zwak, weeklagend dokument, waarvan matiging eene merkwaardige tegenstelling tot vele hoogopgeschroefde aanspraken vormt, die daarin geldend gemaakt worden.

In het Buitenland

In China

In beslag genomen schepen

ROTTERDAM, 16 Oogs. — Men meldt uit Shanghai: De Chineesche marineoverheden namen drie oostenrijksche koopvaardijschepen in beslag in Chineesche havens. Zij waren onbeschadigd. De totale tonnemaat der tot nu toe in beslag genomen Duitsche en Oostenrijksche schepen bedraagt 18800 ton.

IN BELGIE

BERICHT

Door bekrachtigd vonnis van het veldgerecht der Mobile Etappenkommandantuur Gent 23 Juni 1917, zijn:

Achille COIGNÉ, kleermaker te Kortrijk en Maurice HOFMAN, goudsmid te Kortrijk wegens krijgsverraad tot den *dood* veroordeeld geworden.

De erkende doodstraf uitgesproken tegen Coigné en Hofman is den 13-8-17 uitgevoerd geworden door den vogel.

Gent, den 13-8-1917.

De Gerichtsherr,
von WICK,
Oberstleutnant u. Etappenkommandant.

* * *

Gent, den 11 Augusti 1917.

AAN ALLE GEMEENTEN!

Den oogsttijd van gemiddeld vroege aardappelen is van 13-27 Augustus 1917. De oogst van alle andere aardappelen voor 10 September verboden. In iedere gemeente is van 10-20 Augustus 1917 op het gemeentehuis eene lijst van alle aanbouwers van aardappelen uit te leggen, uit de welke de aanbouwwijkte van de gemiddeld vroege aardappelen en de overige aardappelen, zooals het getal der familieleden blijkt.

Iedere aanbouwer is verplicht de inschrijving in deze lijst na te proeven en eventueel te doen juist stellen. In geval de verbetering in den tijd tot 20 Augustus 1917 plaats heeft, wordt hij volgens veretdening van 12-7-17 niet gestraft, wanneer hij vroeger andere aanduiden betreffende de aanbouwwijkte gedaan heeft.

Daarentegen zal iederen gestraft worden aan wie kan bewezen worden dat zijne in de aangelegde aanbouwlijsten aangegeven aanbouwwijkten met de werkelijkheid niet overeenkomt.

De opbrengsten van gemiddeld vroege aardappelen zijn van de gemeenten onmiddellijke aan de voorhaven «Kartoffelmagazin n, Keller I, at te leveren. Bij deze aflevering is eene lijst bij te voegen ouithoudende de naam van de landbouwers, die afleveren en de hoeveelheid. Bovendien moet iederen zak een naamplaat dragen, op het welke de gemeente, de naam van den landbouwer, die aflevert en de hoeveelheid die in den zak ouithouden is, aangegeven is.

Mogen alleen teruggehouden worden: 1) Zaaizaad voor den aanbouw van het toekomend jaar met 1600 kilogr. voor 1 h.a. (gerekend volgens de aanbouwwijkte van dit jaar); 2) 20 kg. spijsaardappelen voor iedere persoon van het huisgezin. Deze hoeveelheid tot 15 Sept. toegekend zijn. Het geheele overige deel van de gemiddeld vroege aardappelen moet afgeleverd worden;

Der Etappen-Kommandant,
A. B.
Weitstein,
Leutnant u. Adjutant.

* * *

Gent, den 10 Augusti 1917.

AAN ALLE GEMEENTEN!

Van Maandag, den 13 Oogst aan zullen 2 dorschmachienes ter beschikking van de gemeenten worden gesteld voor het uitdorschen van 't broodgraan.

Voor 100 kg. uitgedorschen graan zijn 2,50 fr. te betalen. Voor iedere machien moeten door de gemeente 30 man gesteld worden, bovendien 2 man, die 's nachts de machien, kolen en de voorwerpen bewaken. Verantwoordelijk is de Gemeente. Voor logement en verpleging van den aannemer en van de machienbedienden heeft de gemeente te zorgen. Vleesch zal van de afdeeling voor landbouw der Kommandantur tegen betaling worden uitgegeven. Het uitgedorschen graan is onmiddelijk in het magazijn van de gemeente te stapelen en van daar naar de Nieuwe Molen en 4 Moulin du Bassin » te Gent over te brengen.

Het stroof mag verkocht gezet worden.

Der Etappen-Kommandant,
A. B.
(gez.) *Weitstein*,
Leutnant

* * *

Te Turnhout

ONZE BIBLIOTHEEK

Gezien den gedurigen aanpoel van lezers, zijn wij verplicht naar middelen te zien, om, niet in den toestand te worden geplaatst geene boeken meer te kunnen geven.

Wij richten dus een oproep tot al degenen welke thuis boeken hebben, ze ter onzer beschikking te stellen, om aldus menigeen in de gelegenheid te stellen hunne kennissen te verrijken, wat hun voor de toekomst zeer nuttig zal zijn.

Als wij zeggen dat er onder de bezoekers der boekerij personen zijn, welke reeds voor de vierde maal dezelfde boeken moeten laten, bij gebrek aan grooter keus, dan zal men begrijpen dat onze oproep meer dan gewettigd is.

Het weinige dat gij ons kunnet handstellen zal in dank aanvaard worden, en ons helpen meer de leeszucht te bevredigen van hen, die anders soms zouden opgroeien in volledige onverschilligheid.

Wij bedanken ook langs dezen weg de kameraden welke ons reeds eenige werken ter hand stelden, en sporen hen aan nog eens rond te snuffelen: er zal nog wel iets uit den boek komen!

Wij machten dus op nieuwe giften, want koopen kunnen wij niet.

B.

* * *

Te Schoonaerde

DE SOEP

is buitengewoon slecht, slechter dan schotelwater. Zelfs de hongerige menschen gieten ze uit voor de deur van de keuken; er is noch vleesch noch beenen in, maar wel maalen en rupsen. Dit hebben wij gezien in vijf verschillende kannen. Moet het daarom eene rijke boerendochter zijn die in de keuken is? Een werkmans meisje, dat ook in de keuken was, wilde niet meer komen helpen, omdat zij zulke soep aan de menschen niet meer dierf geven!

Het moet dus wel over zijn hout gaan!

* * *

Vele menschen die zelf niet kunnen bakken zijn verplicht hun meel bij de bakkers te dragen, waar ze bestolen en bedrogen worden dat het schande is. Als men bedenkt dat er zijn die kilo voor kilo terug hebben of op 5.200 kgr. meel 3.500 kgr. brood hebben, dan moet men toch nog al smousen!

Geen wonder dus dat zij varkens en koeien kunnen vetten. Wat toezicht van de overheid zou hier niet slecht zijn!

* * *

Deze week was er in ons Comiteit boter te bekomen: 40 grammen per hoofd, aan 8.40 fr. per kilo, terwijl ze in de naburige gemeenten aan 7.90 fr. verkocht werd en er 100 grammen per hoofd werd gegeven.

Waarom dit verschil?

Ook waren er mossels te bekomen aan 3 fr. den kilo, altook cacao. Maar wie geene mossels kochten kregen geen cacao.

Mag dat?

Soc. Propagandaclub.

* * *

Te Wetteren

Overzicht der werking der Gemeentelijke Melkerij gedurende het eerste half jaar van 1917.

742 kweekkoeien. — 94 slachtkoeien (op 7 Juni 1917).

Overzicht der werking der Gemeentelijke Melkerij gedurende het eerste half jaar 1917
742 kweekkoeien. — 94 slachtkoeien (op 7 Juni 1917).

Periode	Melk gel. door de landbouw.	Boter gekneed	Hgr. melk noodig v. 1 k. boter	Boter per week	Wekelijksch rantsoen
1917	Kilogrammen	Kilogrammen	Kilogr.	Kilogr.	Gr.
8/1	55.959.5	1656.050	27.3	414.0	25.8
5/2	49.916.5	1580.050	25.5	395.0	24.7
5/3	45.913.0	1321.120	27.5	330.3	20.6
2/4	34.559.5	967.498	28.6	241.9	15.1
30/4	37.070.5	921.500	31.0	230.4	14.4
28/5	34.663.0	1234.150	33.5	308.5	19.3

Periode	Gemiddelde dagel. melkaflevering	Melk per kw. k. als per dag	Volle melk verkocht en verwt. in de melk	Melk afgeroomd	Gemiddelde volgetal
1917	Kgr.	Kgr.	Kilogrammen	Kilogrammen	
8/1	2.000	2.7	70 672.5	45.287.0	32.5
5/2	1.780	2.4	9.064.5	40.232.0	33.9
5/3	1.600	2.2	8.156.5	36.752.5	32.5
2/4	1.217	1.65	6.733.5	27.310.0	31.1
30/4	1.295	1.8	8.388.5	28.682.0	29.9
28/5	1.918	2.6	13.265.5	40.377.5	28.0

Bemerkingen: In het vaststellen van het rantsoen is er gerekend op 16.000 inwoners en geen rekening gehouden van de boter geleverd aan de Duitsche Overheid 7 ton 10 kgr. per week. Van 15 Mei af bevat de samengestelde melk 25 o/o volle melk in plaats van 20 o/o.

Deze cijfers bewijzen:

1. Dat omtrent maar de *helft* der voortgebrachte melk in de melkerij komt, zulks om de volgende redenen: a) eenige landbouwers houden veel melk achter voor eigen gebruik, daar zij thans over weinig ander voedsel beschikken. Dat zal nu beteren met de nieuwe aardappelen en het terug geven van een deel der afgeroomde melij voor de kalvers; b) andere landbouwers karnen en verkoopen melk aan geburen, vrienden of kennissen. Veel burgers zijn hiernaa medeplichtig en zouden uit het oog niet mogen verliezen dat zij daardoor hunne min begoede medeburgers te kort doen en de regelmatige bevoorrading onmogelijk maken.

2. Dat de melk in hoedanigheid veel verloren heeft. (Zie den vetinhoud.) Dit is het natuurlijk gevolg van het groot gebrek aan veevoeder (gruis, maiskoeken, enz.) Vroeger is er vastgesteld dat er melk kwam die deels afgeroomd was.

Onze bemerking is, de boeren tot veel kaas maken van de melk die zij niet leveren en te veel boter karnen die zij aan den wockerprijs van 16 fr. den kilo verkoopen. Dit zout moeten uit alle kracht bestreden worden.

BOEKENNIEUWS

De 40 aflevering van het boek *De Grondbeginselen der Anorganische Scheikunde*, door E. ALLEMAN, is verschenen en verkrijgbaar in de Volksdrukkerij Hoogpoort of bij den schrijver Phoenixstraat, 70. Prijs: fr. 0,50.

Inhoud: De waterstof (vervolg). — Het oxoon. — Het water. — Het drinkbaar water. — De hardheid van het water, enz.

GENT

EEN
Reusachtig werk voor de Vakvereenigingen

III

(Zie onze nummers van 5 en 12 Oogst)

Wanneer wij in onze vorige artikelen de aandacht onzer partijgenooten trokken op den zwakken kant onzer organisatie, namelijk dat er nog zoovelen zijn die niet vereenigd zijn, en dit een gevaar is voor de algemeene werkersbeweging, dan overdrijven wij niet. Het aantal vereenigde vrouwen is veel te gering in evenredigheid van de werkende bevolking van Groot-Gent.

Dit zullen wij verder bewijzen door cijfers, ontschaft door M. Louis Varlez.

Reeds hebben wij kunnen bestatigen dat sommige gentsche patronns en nijveraars getracht hebben de werklieden te doen arbeiden voor dezelfde loonen als vóór den oorlog, wat waarlijk betreurenswaardig mag genoemd worden.

Gelukkigijk zijn zij in hun plan niet gelukt. De werklieden hadden gelijk zulks niet te aanvaarden, rekenschap houdende van de tegenwoordige ongehoorde levensduurte.

De hongerloonen die sommige patroons wilden betalen waren nog niet voldoende om wat slecht roggebrood te koopen bij de privaatbakkers. En de werklieden zouden daarmede 48 tot 60 uren moeten arbeiden!

In de vlasspinnerij «La Lieve» wilde men de bankhekelaars doen werken aan 33 centiemen per uur, wat hun loon zou hebben gebracht op 15,84 franken voor 48 uren slavelijken arbeid, in stof en vuiligheid.

In den beginne wilden de bestuurders dier vlasspinnerij ook hunne meestergasten doen arbeiden voor 15,84 franken, maar zij hebben eveneens geprotesteerd.

Dan heeft men er de 2/3 van hun loon bijgevoegd, zoodat het loon van sommigen op 35,84 fr. kwam.

Het verschil van loon tusschen de kekelaars, die vakmannen zijn en dit der meestergasten was al te schreeuwend.

Maar toch waren er wederom een paar onvereenigde sukkelaars die de elendige werkvoorwaarden hebben aanvaard.

De vakvereeniging heeft dus wederom haar plicht gedaan en de onvereenigden komen er niet al te proper uit!...

Sommige patroons willen dus van deze bonarde tijden profijt trachten om de werkers voor hongerloonen te doen arbeiden, ondanks de lichamelijke uitputting onzer werklieden, terwijl zij zouden moeten medehelpen om het volk te bevrijden voor volledig lichamelijk en zedelijk verval.

De tijd om hongerloonen te betalen aan de fabriekwerkers en de ambachtslieden moet tot het verleden behooren. Dat kan, maar slechts door eene sterke organisatie.

De geschiedenis der Engelsche vakvereenigingen, zoo meesterlijk beschreven door Sidney en Beatrice Webb, leert ons dat de Engelsche werkleden denzelfden moeilijken en hardnekkigen strijd moeten voeren tegenover het patronaat tot het bekomen van eenen behoorlijken loonstandaard, korte werkuren en goede werkvoorwaarden.

't Is ook slechts te danken aan hunne machtige Trades Unions, dat de leiders dier werkersorganisatiën hun woord hadden te zeggen in de ontstane geschillen tusschen arbeid en kapitaal en vele daardoor werden vereffend.

Dat de werkers niet denken dat het in Engeland van een leien dakje liep met 't patronaat, vooraleer de sterke werkersorganisatiën bestonden die hunnen invloed konden doen gelden.

Ziehier hoe de engelsche schrijver Sismondi, in 1838 (1) over de werklieden schreef die in de katoenfabrieken werkten:

« Het lot der werklieden is zoodanig ellendig geworden, de ontberingen waarvan zij zich moeten onderwerpen, de vernietiging hunner gezondheid, het bederf hunner zedelijkheid, de opoffering hunner kinderen, vormt eene zulkdanige verwikkeling van lijden, dat het mij walgt er hier een tafereel van op te hangen.... »

Sismondi haalt ook nog dit akelig schrijven aan van een der werklieden van de kousenfabrieken in Nottingham: « Na veertien tot zestien uren per dag gewerkt te hebben, winnen wij slechts 4 tot 5 shillings per week.... Wij verklaren op de plechtigste wijze dat wij gedurende deze laatste achttien maanden ter nauwernood geweten hebben wat het is: geen honger te lijden. »

Destijds was het dus in Engeland gelijk in België. Als men daarbij vdegt de honderd duizenden slachtoffers die door het patronaat gemaakt zijn om het recht van vereeniging te veroveren, en de jaren gevangenisstraf die zij opliepen, dan ziet men intens de wantoestanden die in België bestonden in de laatste 30 jaren.

De noodzakelijkheid van de vakorganisatie voltooien komt meer en meer voor, en na den oorlog zal er zulk kolossaal werk te verrichten zijn.

(*Wordt vervolgd.*)

Jan Samyn.

(1) Etude sur l'économie politique. (Studie over de Staathuishoudkunde.) Bladzijde 213.

Feestlokaal VOORUIT, St-Pietersnieuwstraat

ZONDAG 26 OOGST, om 7 ure 's avonds

Groot Kunst- en Liefdadigheidsfeest

Ingericht door de Staatsbedienden

ten voordeele van het Steunfonds voor vrouwen en kinderen van gesneuvelde en gewonde Belgische soldaten van Ladeberg.

PROGRAMMA: 1. *Figaro's Bruiloft*, openingstuk, (W. A. Mozart) door de Harmonie Vooruit. — 2. *O Lente mijner jugd*, (O. Roels) door Mej. A. De Vis. — 3. *Tosca*, (G. Puccini) 1e en 3e bedrijf, door M. A. De Munnynck. — 4. *Moederken alleen*, (P. Fr. Uytenhove) door Mej. A. De Pessemier. — 5. *Mireille*, tweezang, (K. Gounod) door Mej. A. De Vis en M. A. De Munnynck. — 6. Trio uit *Lohengrin*, (R. Wagner) door Mej. J. Nieuwejaers (klavier), S. De Muynck (viool) en J. Lampens (violoncel). — 7. *Pedro's muilezel*, (F. Massé) door M. A. De Munnynck. — 8. *Madame Butterfly*, (G. Puccini) duo, door Mejuffers A. De Vis en A. De Pessemier. — 9. *Coppelia*, (L. Delibes) fantazij, door de Harmonie Vooruit.

1. *Hansel en Grietel*, (E. Humperdinck) fantazij, door de Harmonie Vooruit. — 2. *De Voorspelling van den Kockoek*, (J. Van der Meulen) door Mej. A. De Vis. — 3. *Paillasse*, (Leoncavallo) aria door M. A. De Munnynck. — 4. *Verborgen Liefde* (G. Antheunis), *Weeflied uit De Vlasgaard* (J. Van der Meulen), door Mej. A. De Pessemier. — 5. *Signerd* (Reyer), duo door Mej. A. De Vis en M. A. De Munnynck. — 6. Trio uit *Samson en Dalila* (C. Saint-Saëns), door Mej. Nieuwejaers (klavier), M. S. De Muynck (viool) en M. J. Lampens (violoncel). — 7. *Wiegelied* (W. A. Mozart), door Mej. A. De Pessemier. — 8. « Het Lied van den Boer » uit *De Vlasgaard* (J. V. der Meulen), door M. A. De Munnynck. — 9. *Lentezon* (J. V. d. Meulen), door M. A. De Vis. — 10. *Marsch uit Faust's Verdoemenis* (H. Berlioz), door de Harmonie Vooruit.

Begeleider: Jef Van der Meulen. — Vleugel Erard

Prijzen der plaatsen (gemeentetaks *niet* inbegrepen): Voorrijen 0,95 fr.; Middenrijen 1,50; 1e Achterrijen 0,95; 2e Achterrijen 0,75; Balcon 0,60; 1e Galerij 0,95; 2e Galerij 0,45; 3e Galerij 0,30.

* * *

Kaarten zijn te verkrijgen bij de bestuurleden van het Werk en aan het bureel van het Feestlokaal, alle dagen van 12 tot 1 ure en van 6 tot 8 ure 's avonds.

VAKBEWEGING
IN DE GENTSCHE METAALNIJVERHEID

Wij ontvingen een reglement dat in het werkhuis van M.M. Pante-Masqueller is in voege getreden, dit als antwoord op de vraag om eene vermeerdering van loon te geven van 10 %. Dit schrijven luidt als volgt:

« Er aan houdende onze werklieden te helpen in de schrikkelijke tijden die wij doorworstelen, hebben wij besloten eene tegemoetkoming te doen.

De buitengewone wekelijksche bijleggen zijn kleiner of grooter volgens de meer of min gewerkte uren:

1. Voor de werkleden welke van 25 tot 50 uren werken 2,50 fr.; 2. Voor die welke 51 tot 60 uren werken 2 fr.; 3. Voor die welke 61 tot 70 uren werken 1 fr. »

Wij betreuren het besluit door dit werkhuis genomen. Wij hebben ons voorgesteld dat zij breeder zouden geweest zijn in deze ongelukkige tijden voor hunne werklieden.

Nochtans kunnen wij zeggen dat zij winsten genoeg verwezenlijkt hebben in dezen oorlog.

Alles hebben zij peper duur doen betalen door de kliënten, terwijl zij de loonen niet verhoogden. En laat het ons meer zeggen, werken zij heden met zooveel gasten niet als in normale tijden, dat deze toch genoeg winsten afwerpen om toe te staan wat wij vroegen.

Dat zij ons willen wijs maken dat zij er niet kunnen aan komen, en dat zij hunne werklieden uit medelijden houden, dat pakt niet!

Niet waar, Heeren Pante-Masqueller, uwe tegemoetkoming is bespottelijk!

Een werkman werkt 60 uren aan 30 cent. per uur, hij ontvangt wekelijks 18 fr. plus 2 fr. bijleg is 20 fr. Een ander werkt 61 uren aan 30 cent. en zal ontvangen 18,30 fr. plus 1 fr. bijleg of te samen 19,30 fr. of 70 centiemen min omdat hij een uur meer heeft moeten werken.

Zoo is het 't zelfde geval met uwe werklieden die 40, 50 en 60 centiemen per uur verdienen. Het stelsel is zoo onrechtvaardig als het zijn kan.

Wij zouden wel willen weten of Ued. voor de zelfde toepassing zij na den oorlog.

Wij zeggen nogmaals, het is kleinzeestig dergelijke tegemoetkoming te geven.

Wij zullen dit onthouden voor de toekomst, met de nog andere gevallen welke zich hebben voorgedaan in dit werkhuis.

A. Vander Brugge.

HET GOUDLAND

Heden Zondag avond, om 7 ure, laatste opvoering van het succeswerk.

Laat de gelegenheid niet voorbijgaan zoniet het te zien.

* * *

Zondag 9 September

1ste Abonnementsvertooning

DE RECHTE LIJN

Het meesterwerk van Fabricius.

STADSNIEUWS

SCHOONSTE en Goedkoopste Behangpapieren. Van Hyfte-Eyts, Noordstraat, 11, Gent (Brug-Poort) Vereerdt werk, matige prijs. (1709)

Borstelfabriek

Magazijn van STOKSEN, MATTEN en DWIJLEN

George SINTOBIN

GENT, SLIJPSTRAAT, 43-45, GENT

Mededeelingen

HULP- EN VOEDINGSKOMITEIT. — Vrije verkoop van zeevisch, kabeljouw, schelvisch en platen tot heden voormiddag. — *Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit. — Provinciaal Comitait van Oost-Vlaanderen. Gewest Gent Stad.* — RANTSOENEERING van 20 Oogst tot 1 September: Rijst, 100 gr. per persoon, aan 1,20 fr. den kilo. — Boonen, 100 gr. per persoon, aan 1,50 fr. den kilo. — Ajuin, 250 gr. per persoon, aan 0,40 fr. den kilo. — Zout, 500 gr. per persoon, aan 0,28 fr. den kilo.

WERKBEURS, Hoogpoort, 51. — Werden gevraagd op 17 Oogt:

Mannen: Monteerders voor gasmoteurs; paswerkers; smeders; blikslager; zeepmaker; metsers en dieners; kasseiers; timmermans; schrijnwerkers; wagenmaker; kloefkappers 30.00 fr. o/o; zadelmaker; schoenmakers; landarbeiders; bloemisten.

Halve gasten: Smid-blikslagers; loodgietersknaap; schrijnwerkers; meubelmaker; meubelstoelmaker; photograaf, kleermakers; boekbinder.

Leerlingen: Photograaf; haarkapper.

Vrouwen: Keukenmeid, fransch sprekende en goede getuigschriften; Bottinenstikster op atelier.

GENTBRUGGE. — Botervarkoop. — Maandag 20 Oogst, van 2 tot 5 ure, n. 1926 tot 2390.

Kommissie voor het afleggen van examen van landmeter. — Het exaem tot het bekomen van het diploma van landmeter zal plaats hebben den 28, 29, 30 en 31 Oogst 1917. Enkel de Vlaamsche taal zal toegelaten zijn. De kandidaten zullen zich eiken dag, 's morgens en 's namiddags, op de uren welke hun zullen worden aangeduid, en den 28 Oogst, om 10 ure 's morgens, aanbieden in de St-Lukaschool, Zwarte Zusterstraat, 23, te Gent. Moest de persoonlijke uitnoodigingsbrief hun niet bijtijds toekomen, tegenwoordig bericht diene om hem te vervangen.

Bericht. — De Middelbare Rijkstuinbouwschool van Gent geeft het volledig vakonderwijs in drie studiejaren, kosteloos voor de Belgen. Aanvaardingsouderdom 16 jaar. De toegangsexamens zullen dit jaar plaats hebben den 2 October e.k. De kandidaten worden verzocht zich op voorhand te laten inschrijven bij den H. Bestuurder, Tuinbouwlaan, 15, (Park) Gent.

MUSEUM van Oudheden. — Openlijk wordt hier dank betuigd voor de milde giften aan het Museum gedaan, als antwoord op den oproep om gedenkenissen van onze uitgestorven maatschappijen van gewezen wapenbroeders te verkrijgen: Napoleonisten, Willemisten, Leopoldisten. De Heeren J. Van Geest, W. Cruyt, J. De Rudder, A. Vanaise, Ad. Vergauwen, Fr. De Moor, hebben een vaandel, draagteekens, medaillen, gravures, diplomas, omzendkaarten, nieuwjaarkaarten en dergelijke meer geschonken en het goede voorbeeld gegeven aan hen, die ook iets bezitten, en door een geschenk de verzameling zeker nog kunnen verrijken.

De Conservator roept de aandacht van zijn stadgenooten op het belang, dat een rijke verzameling velo's hebben kan. Reeds bezit het Museum twee zeer merkwaardige rijwielen, namelijk één met houten wielen, geschonken door den heer J. Beert, en een met een zeer groot en een zeer klein wiel, dat de Franschen met den eigenaardigen bijnaam « araignée » hebben bestempeld. Een geschenk van verschillende andere fietsen is beloofd. Wie schenkt nu verdere modellen: met houten wielen van een ander soort, driewielers, eenwielers, fietsen voor twee, drie, vier personen, buiten gebruik geraakt? Desnoods zou den eigenaar de waarde van het stuk worden uitgekeerd.

De verzameling dmag- en voertuigen is in den laatsten tijd ook vermeerderd. Het Museum bezit thans één draagstoel; een klein tweewielig voertuig voor één persoon getrokken door een knecht, destijds gegeven door wijlen den heer Marton, en twee groote oude rijtuigen, waarvan één onlangs door den Heer Baron R. de Kerkhove d'Exaerde geschonken werd. Het goede voorbeeld van die heeren moge door anderen gevolgd worden. Hun giften zullen naar het nieuw lokaal in de Abdij de Bijloke worden gebracht en aldaar tentoongesteld bij de opening na den oorlog.

PARTIJBERICHTEN

Bond Moyson. — Wij doen een dringend beroep op onze leden, om al de ledige flesschen welke zij in hun bezit hebben, zoo gauw mogelijk naar de Apotheken Vooruit te brengen, om reden dat er weldra volslagen gebrek zal heerschen aan fleschjes om de leden te kunnen bedienen.

— Wij verwittigen onze leden van Ledeberg en Gendbrugge (Arsenaal) dat dokter Faut, wonende Nieuwstraat, 16, Ledeberg, van heden af zijne visiet geeft om 3 ure namiddag.

MAANDAG

NELLIE-KRING. — Om 6 ure, repetitie voor zang en tooneel. — Nieuwe leden worden tijdens de leerlessen aanvaard.

De familiën Bundervoet en Seghers melden U het onherstelbaar en pijnlijk verlies dat zij komen te ondergaan door het afsterven van hunne teergeliefde moeder,

Clemence BUNDERVOET

De begrafenisplechtigheden welke gij vriendelijk verzocht wordt te willen bijwonen zullen plaats hebben Zondag 19 Oogst, om 5 1/4 ure in de parochiale kerk van Ledeberg.

Men vergadert ten sterfhuize Kapellestraat, 31, Ledeberg, om 4 3/4 ure.

BURGERSTAND VAN GENT

GEBOORTEN van 17 Oogst. — Gustaaf Glorieux, Kerkhofstr. 11. — Andreas Dumortier, Veergrep 24. — Albertus Vanlaeken, Fuchsiastr. 131.

OVERLIJDENS van 15 en 16 Oogst. — Carolus Berbiers, 78 j., z.b., Kasteellaan 253. — Paulina Diest, 68 j., z.b., wed. Jacobus D'haese, St Catharinastr. 9. — Catherina Van Crombrugghe, 78 j., z.b., wed. Gustavus Van Houtte, St-Antoniuskaai 19. — Achilles Roelens, 21 j., z.b., Stropkaai 31. — Franciscus De Winter, 9 j., Stropkaai 31. — Melania Vande Velde, 72 j., kloosterlinge, Lange Violettenstr. 215. — Maria Damman, 46 j., meid, Kortrijkschestr. 257. — Carolus Meuleman, 16 m., Rozierstraat 43. — Rosalia De Smet, 50 j., z.b., Josephus De Hon, Doornstr. 21. — Wilhelmina Gemmerich, 38 j., schipperin, Lobith (Nederland).

Onze Wijkcinemas

« Vrijheid door Broederschap »

Zwijnaardsche steenweg (Heuvelpoort)

Zondag 19 Oogst, om 5 ure matinée; om 8 ure avondvertooning

1. 2. 3. 4. 5. MARIE-JEANNE of de vrouw uit het volk, groot drama in 5 deelen, met Jaquinet in de rol van Bertrand, M. Milo in deze van Rémy, M. Tréville in deze van Jules de Bussiéres, Mej. Sylvie in deze van Marie Jeanne, Mej. Dervé in deze van Sophie de Bussiéres. — 6. 7. 8. DE GERECHTIGHEID VAN DEN AFGROND, drama 3 deelen, met M. Ettore Berti en Mej. Celiat in de hoofdrol. — 9. 10. DE DOCHTER VAN JEPHTÉ, gekleurd drama in 2 deelen. — 11. DE HEER MET DEN GARDAMA, komiek.

DE PALM, Kerkstraat, Gentbrugge

Zondag 19 Oogst, om 7 ure, avondvertooning

1. 2. 3. 4. 5. MARIE-JEANNE of de vrouw uit het volk, groot drama in 5 deelen, met M. Jaquinet in de rol van Bertrand, M. Milo in deze van Rémy, M. Tréville in deze van Jules de Bussiéres, Mej. Sylvie in deze van Marie-Jeanne, Mej. Dervé in deze van Sophie de Bussiéres. — 6. 7. 8. DE GERECHTIGHEID VAN DEN AFGROND, drama in 3 deelen, met M. Ettore Berti en Mej. Celiat in de hoofdrol. — 9. 10. DE DOCHTER VAN JEPHTÉ, gekleurd drama in 2 deelen. — 11. BOSCHONTGINNING, leerzaam gekleurd. — 12. HET MEDELIJDEN VAN LUNE D'ARGENT, indiaansch drama. — 13. PENARD WIL ZICH DOEN BEMINNEN, komiek.

VOLKSHUIS, Antwerpschesteenweg

Zondag 19 Oogst, om 3 1/2 ure matinee en om 6 1/2 ure avondvertooning

1. SERINGAPATAM, leerzaam gekleurd. — 2. 3. 4. 5. DE ROMAN VAN MAGDALENA, groot drama in 4 deelen, met Ettore Berti in de hoofdrol. — 6. DE FAMILIE BUROTIN EN LANDLEVEN, komiek. — 7. 8. DE TRAGISCHE SCHOMMEL, gekleurd drama in 2 deelen, met M. Jean Dax en Mej. Massart. — 9. BEATRIX D'ESTE, gekleurd drama. — 10. DE SCHAKING, gekleurde comedie. — 11. DE OOM AUTOPHOBE, komiek.

VOORUITZICHT, Meulestede-stw.

Zondag 19 Oogst, om 6 ure, avondvertooning

(Zelfde programma als in het « Volkshuis »)

WILT GIJ EEN
Gezond, Kloek en Versterkend VOEDSEL?
Koopt dan eene doos
Prijs per doos 2,75 FR.
VOORUIT'S MELINE
Enkel verkrijgbaar : Apotheken VOORUIT Kruidenierswinkels VOORUIT

STOPPAGE *« l'Economie »:* Scheldelaan, 22. Stoppen van allerhande mans- en vrouwenkleederen, tapijten, enz. *Alsook het keeren van kleederen.* 2003.

BEZITTER van hond en kar biedt zich aan om brandhout te halen naar Port-Arthur of ander vervoer te doen, kunnende tot 1000 kilos voeren. Adres: *Kapellestraat 32, Ledeberg.* 2389.

GOED GEPRIMEERD melkschaap te koopen. *Tochtenstraat, 34, Gent.* 2417

GEGARNIERDE KAMER of kwartier wordt gezocht door belgischen heer. Schrijven: *2, Metdepenningenstraat, Gent.* 2439.

GEVRAAGD: halve gast coiffeerder, Hundelgemschen steenweg 14, Ledeberg (St-Lievenspoort). 2406.

KLEERMAKERS-GASTEN gevraagd: *Posthoornstraat 80, Gent.* 2497.

MEN VRAAGT goede meid, 35 tot 45 jaren, voor alle werk. Zich wenden: *Van Monckhovenstraat 19, Gent.* 2492.

MEN wenscht te koopen een rechtstaande ketel (fournuis) om teer en asphalt te koken met loopend aangeheent vuur. Schrijven met prijsopgave aan *De Groote, gebr., 94, Heyveldstraat, St Amandsberg, Gent.* 2481.

ONMIDDELLIJK uit ter hand te koopen en tegen gereed geld: houten verplaatsbare hangaar, overdekte ruimte: 962,50 vierkante meters, gebitumeerd dak. Bijzonder geschikt voor industrieele onderneming of stapelplaats. Zich te wenden: *Boulevard Frère Orban, 74,* bij Me *Vermast,* Advokaat, Curator der faling Poteries de Wondelgem. 2183.

TE HUREN voor stille lieden: gegarnierde slaapkamer op 2e verdiep. 25, *Lammerstraat, Gent.* 2415.

TE HUREN: gerieflijk burgershuis *Eedverbondstraat,* Gent. Voor sleutel en Conditiën: zelfdestraat n. 38. 2199.

TE KOOPEN: *Zware emballeerbakken in goeden staat.* Adres: Van Belle, Meystraat, 45, Gent. 2461.

TIMMERLIEDEN, METSERS en ARBEIDERS worden gevraagd op de werf van den ondernemer Edgard Magerman, *Afsnéekaai, T/S.* 2498.

VERLOREN: Dinsdag op den tram van Gent-Meirelbeke, parapluie met zilverenkruk. Goede belooning aan den terugbrenger *Gerststraat, 95, Gent.* 2489.

VERLOREN: Zondag namiddag een zilveren armband met roode steentjes, gaande van Abeelstraat tot Belgradestraat, Brabantdam. Terugbrengen tegen belooning *Abeelstraat, 13, Gent.* 2475.

VERLOREN: woensdag rond 4 1/2 uur, langs de Hofstraat naar Nieuwe Cirk, brancelet zwart zilver-doublé met uurwerk in zwart zilver N° 18282 gegraveerd langs binnen M. Colpaert. Terug brengen tegen goede belooning: *Hofstraat, 79, Gent.* 2482.

VERLOREN: Donderdag morgend, gaande van Hundelgemschen steenweg langs Lachaertstraat en Kerkstraat: gouden oorring met steentjes. Terug te bezorgen mits goede belooning: Hundelgemschen steenweg 175, Ledeberg. 2494.

OPNIEUW te bekomen in den *Comptoir Universel, Ham 236, Gent:* Allerbeste versche konfituur in kasserollen aan zeer voordeelige prijzen. — Voorts alle soorten van zeepen, waaronder «Vainqueur», zeeppoeders, pudding-powders, borstels, enz. enz. 2448.

VERKOOPZAAL VAN LANDEGHEM
hoek der Tweebruggen- en Lange Violettenstraat, Gent.

Bij uitscheiding van bedrijf
OPENBARE VERKOOPING
op Donderdag 23 Augustus 1917,
om 9 ure voormiddag en 2 ure namiddag, van een volledig AANNEMERSHALM: schalk, schragen, ladders, kruiwagens, kelderwijs, drijfijzers, cintervouten, piochen, serre-joints, vijf schaafbanken, schaven, slijpsteen, stellingplanken, steekkarren, enz. enz. 2493.

STAD NINOVE. *Lager Onderwijs en Bewaarscholen.* — Het College van Burgemeester en Schepenen maakt bekend dat ten gevolge van het invoeren van den vierden graad van onderwijs bij de Lagere Stadsscholen (schoolwet van 19 Mei 1914) en het openen van nieuwe klassen van Frœbelonderricht, de volgende plaatsen te begeven zijn:

1. *Lagere Scholen (centrum):* 1° Een plaats van onderwijzer; 2° Een plaats van onderwijzeres.

De Jaarwedden en vergoedingen, zoo voor onderwijzeres als voor onderwijzer, zijn deze vastgesteld, door de wet van 19 Mei 1914, voor de onderwijzers.

2. *Bewaarscholen (Frœbelscholen):* 1° Een plaats van Hoofdonderwijzeres; 2° Twee plaatsen van Hulponderwijzeres.

Jaarwedden: Hoofdonderwijzeres minimum fr. 1100; maximum fr. 1800.

Hulponderwijzeres minimum fr. 900; maximum fr. 1600. De maxima te bereiken door tweejaarlijksche verhoogingen van fr. 50.

Vroeger dienstjaren in andere gestichten komen in rekening, elk termijn van 5 dienstjaren voor 2 jaar; een termijn van 3 dienstjaren voor één jaar. Indiensttreding: begin schooljaar 1917-1918. Schriftelijke vragen te zenden, met de voor te brengen getuigschriften, aan het Stedelijk Bestuur vóór einde Oogst a.s.

Ninove, den 5 Oogst 1917.

Burgemeester en Schepenen: Dr. *C. Behn.*

Op bevel: De Secretaris: *Haegeman.* 2490.

Geen goed huis zonder Kruidenierszeep
Verkrijgbaar bij alle Kruideniers
Generale Maatschappij VAN DEN GHEYN
Vrijdagmarkt, 29, GENT

Te Koop bij de Kruideniers
Geneze door bijzondere behandeling door specialist.
Raadpl.: Zon. dins. Vrijdagen van 9 tot 12 u. GENT, 54, Savaanstraat, 54, GENT

GEHEIME ZIEKTEN
Dr WITTE CAPSULEN van Dr DAVIDSON genezen radikaal zonder werkverlet, op elken ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en ontaardingen der Watergangen, Pijnen en Nieren, zooals uitloopingen, Witte vertieren, Prostaatverzwellingen, Lendenpijnen, Steen, Suiker, Brandende Pijnlijke of Frequente Waters, Steen, knobbels, Pijnlijke Mictie, Zwakte, Impotentie, Verlies der Manlijkheid, enz. Alle geheimen worden streng bewaard. Een doos van 50 capsules, Apotheek 15, rue des Croisades, Brussel. Depot te Gent, De Meur, 65, Burgstr. Antwerpen, Cl. Sas, 97. Lange Nieuwstraat.

Bedrijfsverlies
belet niet uwe rechten te doen gelden in erfenissen, slechte betalers, werk-ongevallen, schuldvorderingen enz. Raad kosteloos van 8-11 en 2-5 ure
A. MATTHYS, *Zandberg, 8, Gent.*

De finste SIGAREN zijn ongetwijfeld deze van 't merk
MONARCA
Gedecoreerd door EXPOSITIE GENT
Fuchsiastraat, 104 bij de Ryhovensen

Men geeft heden
vele produkten uit welke men beweert een krachtig voedsel te zijn voor Boomlingen en kinders, maar weinige in 't algemeen voldoen aan den wensch der huismoeders. Wie zijne kinderen een sterke en kloeke voeding schenken wil, wie hunne toekomst en hunne gezondheid verzekeren wil, gebruike niets anders dan
PHOSPHOLINE
Verkrijgbaar in de Apotheken
F. PINTE-SIELBO, Voormalde, 128, Gent.
DE MOOR, Burgstraat, 34, Gent.
Fr. ROMAN, Gr Markt, Dendermonde
MATTHYS-BOSSCHE, Deynze.
Centrale Drogerij Jos. COLLIN, 90, Brabantdam, Gent.
En in alle goede Apotheken en Drogerijen.

BON Nr 13 — BON Nr 13
Aan de lezers van VOORUIT
Deze Bon geeft recht aan een kilo
ZEEP SNEEUWWIT ZEEP
OVERTREFT ALLES!
De personen die niet tevreden zijn mogen in volle gerustheid de zeep terug brengen en zullen terugbetaald worden.
N. B. Met dezen Bon bekomt men
één kilo extra SNEEUWWIT
Zeep aan 3.25 fr. de kilo en gratis een geschenk.
Zonder dezen Bon wordt geene SNEEUWWIT Zeep geleverd.
Serpentstraat, 8-10

PAX
PUDDING POWDER
Een lekkernij voor oud en jong, het dessert voor iedereen bij uitmuntendheid.
Vanille en Chocolat

BANQUE BELGE DU TRAVAIL
Naamlooze Maatschappij
BRABANTSTRAAT, 25, GENT.
De Bank gelast zich met de vernieuwing der loten van *Gent 1896.*
Geeft *Kasbons Vooruit* 4 % uit aan fr. 972,50 plus vervallen intrest.
Verkoopt obligatiën *Gemeentecrediet* 4 %, *Congo* 4 %, loten *Brussel 1905* en *Antwerpen 1903,* zoolang de voorraad strekt.
Aanvaardt in betaling de *Belgische Schatkistbons* 4 % vervallen den 1 Oogst 1917. 2397.

MET TOELATING
Openbare VERKOOPING van zeer *schoone gave KANADABOOMEN* te *De Pinte,* nabij het Dorp, op Maandag 20 Oogst, om 9 ure stipt, aan de Kloefkappers, door het ambt van Meester VANDERSLOTEN, notaris te S-Martens-Laethem.
Te vergaderen «In de Pinte» bij Wwe Vandenberghe. Op komptant. 2460.

Wederom MASTIEK verkrijgbaar Scheldelaan, 47. 1835

BERICHT. — Maakt gebruik der zomerdagen om uwe versletene zinken goten en plate daken te vernieuwen door het ondoordringbaar Oriental-Zinga.
Waterdichtheid gewaarborgd, kost het 1/3 van het zink. J. MAES & DE MEYER, *Bleekersdijk, 41, Gent.* 2466.

Fabriek van Breiwerk
« LA FLANDRIA »
Specialiteit van zokken en kousen in alle slach
WERK VOLGENS OVEREENKOMST
MERTENSSTRAAT, 2bis
Bureelen en Magazijnen :
SCHOOLSTRAAT, 22
ST-AMANDSBERG-BIJ GENT

DE MEEST GEROOKTE SIGAREN??
MONARCA
OVERAL VERKRIJGBAAR
GEDECOREERD EXPOSITIE GENT
Fuchsiastraat, 104

Inkoop van oude gebitten (tanden)
aan den hoogsten prijs — 0,50 fr. tot 1,50 fr. per tand
Huis van vertrouwen
80, Brabantdam, 80, tegen St-Annakerk

BRANDHOUT aan gematigden prijs bij BRUGGEMAN
houtmagazijn, COLPAERTSTRAAT *(Coupure),* van 9 tot 1 ure voormiddag. 2362

EXTRA TOILETZEEP
« LA FLEUR PRINCESSE »
Eenige depot : L. PORIAU
Van Lokerenstraat, nr. 51, LEDEBERG

BESTE BRANDHOUT
Sparren, beuk, eik, olm en wit hout.
Voordeelige prijzen. — Te huis besteld op aanvraag.
Vande Velde, Kerkstraat, 135, GENTBRUGGE 1435

TE KOOP: *KRUIWAGENS* in goeden staat, dienstig voor ondernemers, patatenplanters enz.; aan matigen prijs. Zich wenden *Berouwstraat n. 93* bij den heer Alfred De Rycke, alle werkdagen van 17 tot 19 1/2 uur. 2225.

NAAMLOOZE Maatschappij « *Eigendom door Spaarzaamheid* ». — Het dividend van het dienstjaar 1916 is betaalbaar alle donderdagen van 11 tot 1 uur, *Albertlaan, 107,* Gent. De Beheerraad. 2485.

ZYMA FLOUR
VOOR JONGE KINDEREN
Belangrijke getuigenis. Alida De Cock, van Eickelvenne, schrijft ons : de kleine Julia Van Lancker die wij opkweeken, was uiterst zwak en om te sterven! Het is goed gekomen met Zyma Flour.
Kinderen met *Zyma Flour* gekweekt, zullen altijd kloek en wel te pas zijn, nu in deze ongelukkige tijden zoovele kinderen lijden aan zuur, darmloop, oude man en kwijnende kinderplagen.
ZYMA FLOUR is overal te verkrijgen.
Hoofddepot : JOS. COLLIN
30, Brabantdam, GENT

Huwelijkspapieren gratis
voor werklieden
Bureelen open alle zon- en feestdagen om 9 ure, Zwarte Zusterstraat, 18, Gent.

Jean JOSKI
BUREELEN EN MAGAZIJNEN
14-16, Fagerstraat, GENT
BUIZEN in ijzer voor gas, water en stoom.
TOEBEHOORTEN in ijzer, smeedbaar ijzer en koper.
KRANEN in koper en brons.
VERWARMINGSTOESTELLEN en fornuizen op gas.
OLAZEN en luisters voor gas en electriciteit.
BEKKEN, machoms, artikelen voor verwarming, verlichting met gas en electriciteit.
Het huis heeft geene hulpwinkels en gelast zelf met inrichtingen.
Niet verwarren met huis van zelfden naam.

VRAAGT OVERAL de
ROZENOOR- & TOILETZEEP
der
SEIFFENERIE SEMS BIVAL
2 & 4, ROOSENDAELSTRAAT, 26
GENT

GECOMBINEERDE
BROODOVEN
TEGELIJKERTIJD
FRUITDROOGER
LE MERVEILLEUX
Nieuw gebreveteerd model D. C.
Fr. 30.00 compleet
BAKT: BROOD, KOEK, VLEESCH, VISCH
DROOGT: FRUIT, BOONEN, GROENSEL, VRUCHTEN
Werkt op gasvuur en op gewone stoof
Huis DUTRY-COLSON
12 - VELDSTRAAT - 12
GENT
Men vraagt voortverkoopers

Vraagt overal het merk
HET SERPENT
vervangt uitsmeend de koffie
SMAKELIJK GEZOND, ZUIVER
VOOR HET GROOT : SERPENTSTRAAT, 8-10
Kleine Vischmarkt, 6
Weidestraat, 24
Van Eyckstraat, 30
Brabantdam 21